

TULLI
TULL · CUSTOMS

Tullin valvonnan vuosijulkaisu 2016

SISÄLTÖ

Pääkirjoitus	3
Poimintoja rikostilanteesta	4
Tullivalvontaa	
Tuoteturvallisuusvalvontaa	5
Merilinna	6
Tullin ase- ja räjähdyskoira, uudet partioautot	7
Postitullin monipuoliset tehtävät	7
Junaröntgen käyttöön Vainikkalassa	8
Talousrikokset	9
Tullin harmaan talouden torjunta tuotti tulosta	11
Immateriaalirikokset	14
Yritystarkastus	16
Alkoholirikokset	18
Savuke ja nuuska	20
Huumausainerikokset ja huumausaineiden lähtöaineet	22
Huumausaineisiin luokitellut lääkkeet	28
Lääkkeet	29
Dopingaineet	30
Ampuma-aserikokset ja vaaralliset esineet	32
Ympäristö- ja luonnonsuojelurikokset	32
Liikenneirikokset	34
Kansainväliset operaatiot	35

Vastaava päätoimittaja

Sami Rakshit

Päätoimittaja

Esko Hirvonen

Toimitussihteeri

Angelika Piirainen

Toimitus

Ekström Monika	Neffling Jonna
From Marjut	Nevalainen Petteri
Havumäki Juha	Pakkanen Riikka
Helin Jarkko	Pitkänen Mika
Kallio Anna	Pylkkänen Ahti
Kangas Paula	Rundgren Markku
Kartila Anssi	Ryyttäri Lasse
Kaunisto Kimmo	Saloniemi Jari
Koskela Teemu	Tammisto Sami
Koskenlaakso Tarja	Typpö Saulo
Kunnari Tuomo	Virtanen Tero
Laaksonen Mikko	Ylihannu Riitta
Mäki Esa	Ylitolva Mika

Kuvat

Yhteistyökumppanit
Risto Silvola
Arvo Vainionpää

Tilastot

Saila Soini
Kielenhuolto Kati Turkama
Taitto Tuuli Jalo

Julkaisija

Tullin valvontaosasto
ISSN 2242-3265

Vähemmällä enemmän

Useampia vuosia sitten edellisellä hallituskaudella aloitettiin pohdinnat siitä, miten julkinen sektori pystytään hoitamaan tulevaisuudessa. Selvää oli jo tuolloin, että julkisen sektorin voimavarat tulevat pienenemään vuosi vuodelta, kun taas tehtävät ja odotukset saavutettavissa tuloksista eivät ainakaan ole vähenemässä. Tuolloin Tullissaakin alettiin pohtia tulevaisuuden Tullia – osan näkemys oli, että yhteiskunta tulee saamaan uskolliselta virkakunnalta juuri sen, mitä se sijoituksensa perusteella ansaitsee: vähemmällä vähemmän.

Tullin valvontasektorin näkökulmasta lupasin tuolloin varovaisesti, että vähemmällä vähintään saman verran kuin aikaisemmin – olisi pitänyt rohkeasti luvata enemmän...

Tulli on jälleen vuonna 2016 osoittanut, että vähenevät voimavarat, erilaiset ulkoiset työntö- ja vetotekijät, alati nopeampaa reagointia edellyttävä toimintaympäristö ja entistäkin sirpaloituneempi informaatiokenttä eivät hyydytä Tullin toimintakykyä ja operatiivisen toiminnan tehokkuutta, vaan ennemminkin ne kirittävät meidät aina vain parempiin suoriutuksiin. Samaan aikaan tullivalvonnan ja tutkinnan yhteistyötä on pystytty viemään Tullissa eteenpäin reippain harppauksin erityisesti operaatio Tornion oppeja hyödyntäen. Tullin valvontasektorin tulokset paranivat vuonna 2016 aiempiin vuosiin verrattuna kaikilla osa-alueilla ja kaikilla mittareilla arvioiden, mistä suuri kiitos erityisesti operatiiviselle henkilöstöllemme, mutta myös kehittämisestä ja uuden luomisesta vastaaville ”keihäänkärjille”.

Meillä Tullissa ei ole mahdollisuuksia eikä kykyä, mutta ei ehkä myöskään tarvetta ja halua, olla kaikissa asioissa Suomen tai Euroopan taikka maailman paras. Tätä kuvastaa myös Tullin valvontasektorin monivuotisen toimintasuunnitelma: jotain

vanhaa, jotain uutta, jotain lainattua, jotain sinistä.

Emme epäröi säilyttää hyväksi todettuja asioita ja käytäntöjä, emmekä karsasta muiden jo keksimien toimintatapojen kopiointia osaksi omaa toimintaa – toisaalta haluamme aina kehittää jotain uutta, jossa olemme edelläkävijä kansallisesti ja ulkomaisissakin vertailuissa, mutta ennen kaikkea jaksamme pohtia tulevaa ja unelmoida paremmasta.

Näkemykseni mukaan me tullilaiset olemme todella hyviä ja kovan luokan ammattilaisia – eikä meidän pidä sitä myöskään hävetä... Sen, että aika ajoin nousee esiin ajatuksia Tullin yhdistämisestä johonkin toiseen organisaatioon, Tullin siirtämiseksi johonkin muualle tai Tullin eri osien jakamisesta useaan eri paikkaan, voi yrittää nähdä myös hyvin positiivisena asiana.

Tulli tekee asioita erinomaisesti ja erittäin tuloksekkaasti sekä ammattimaisesti, koska kaikki haluavat meidät tai ainakin osia meistä. Toivon, että jatkuvat keskustelut Tullia koskevista muutoksista rauhoittuisivat jo pikkuhiljaa, jotta voimme kaikki keskittyä siihen, mitä varten Tulli todelli-

suudessa on olemassa – yhteiskunnan palvelemiseen.

Mutta rehellisyyden nimissä on todettava, että jatkuvat muutoshuhut Tullin ympärillä voisivat jo loppua, jotta koko organisaatio voisi keskittyä Tullin olemassa olon perustelemisen sijaan olemassa olon tarkoitukseen - yhteiskunnan palvelemiseen.

Paljon on jo tehty, mutta paljon on vielä tehtävä, jotta olemme luoneet uudelleen nahkamme. Meidän tehtävänä on olla mukana (se voi olla velvollisuus, mutta ennen kaikkea mahdollisuus!) siinä valtavassa murroksessa, jonka lopputuloksena tulee olemaan uudenlainen ja moderni tulliviranomainen. Asenteellisesti onkin tarpeen asettaa kaksi kysymystä: ”who wants a change?” ja ”who wants to change?”. Mikäli pystyy nostamaan kätensä pystyyn molempien kysymyksen kohdalla, on jo ylittänyt tämän pitkän taipaleen puolivälin.

Kiitos kuluneesta vuodesta ja menestyksestä vuotta 2017!

*Sami Rakshit
Valvontaosaston johtaja*

Poimintoja rikostilanteesta 2016

Tullissa kirjattiin vuonna 2016 yhteensä 9 581 rikosta, mikä oli hieman vähemmän kuin edellisenä vuonna. Rikosten kokonaismäärä on pysynyt suunnilleen yhtä korkeana vuodesta 2012 lähtien. **Veropetosten määrä** – 914 tapausta – oli puolestaan suurin viiteen vuoteen ja myös törkeitä veropetoksia havaittiin enemmän (109 tapausta) kuin koskaan aiemmin viiden vuoden vertailujaksolla. **Lääkerikosten määrä** kasvoi edellisvuodesta – vuonna 2016 niitä paljastui 854 kappaletta.

Huumausainerikosten määrä kasvoi selkeästi edellisvuodesta: rikoksia paljastui 3 187 kappaletta, kun luku vuonna 2015 oli 2 312. Eniten lisääntyivät perusmuotoiset huumausainerikokset, joita paljastettiin erityisen paljon postiliikenteessä. Myös törkeiden huumausainerikosten määrä nousi edellisvuoteen verrattuna.

Takavarikoitujen huumausaineiden määrä – 1 036 kg – oli pienin viiteen vuoteen. Tähän oli syynä kuivatun khatin suosio, mikä pudotti kilomäärää. Ekstaasia takavarikoitiin noin 107 000 tablettia, lähes kymmenen kertaa enemmän kuin edellisvuoden vastaavana aikana.

Takavarikoitujen huumelääkkeiden määrä, n. 82 000 tablettia, taas oli yli kaksinkertainen edellisvuoden vastaavaan aikaan verrattuna. Huumelääkkeistä Subutexia takavarikoitiin lähes 21 000 tablettia, jossa oli nousua yli 10 prosenttia vuoteen 2015 verrattuna.

Alkoholirikokset ja -takavarikot laskivat huomattavasti edellisestä vuodesta. Alkoholita takavarikoitiin vain 457 litraa, eli hieman yli kymmenesosa vuoden takaisesta luvusta. Myös **dopingtakavarikot** (n. 28 000 tablettia) vähenivät vuodesta 2015 noin neljänneksen.

Nuuskaa takavarikoitiin myös ennätysmäärä: yhteensä 3 442 kg vuoden 2016 aikana. Edellisvuonna määrä oli 1 200 kg ja vuonna 2014 lähes kaksi tuhatta kiloa vähemmän eli 540 kiloa.

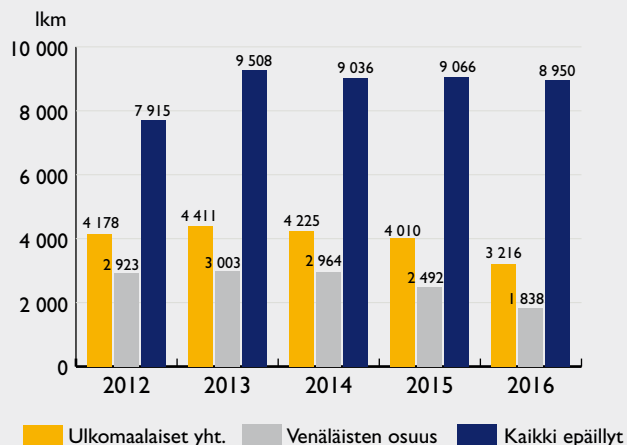
Tullirikostorjunnan vaikuttavuus oli tarkastelujaksolla lähes 225 miljoonaa euroa, mikä on selkeästi suurin määrä viiteen vuoteen. Eromääräisesti eniten nousi takavarikoimatta jääneen tavaran arvo (n. 197,4 milj. euroa = 2016 ja 1,79 milj. euroa = 2015). Valtava ero johtuu yhdestä isosta huumausaineita koskevasta rikoskokonaisuudesta. Valtiolla takaisin saatu rikosshyöty oli noin 8,6 miljoonaa euroa suurempi kuin edellisvuonna, yhteensä 19,3 miljoonaa euroa.

Talusrikostorjunnan vaikuttavuusmitareista tutkittujen juttujen aiheuttamat vahingot olivat noin 13,7 miljoonaa euroa, lähes 6,5 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2015.

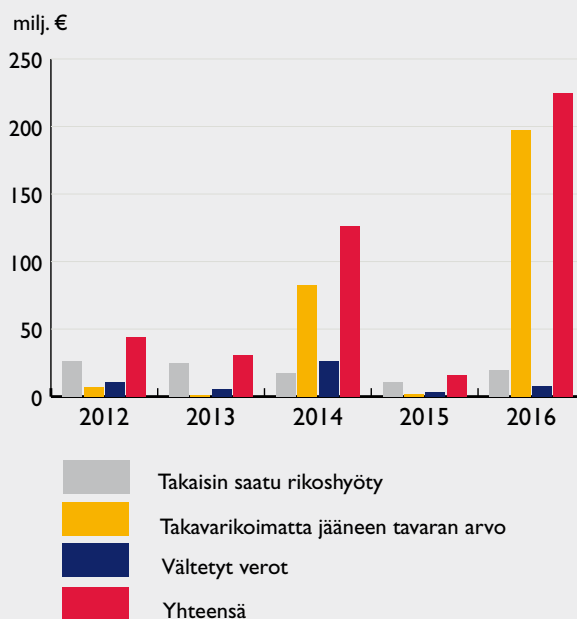
Tullin tietoon tulleet rikokset 2012–2016

Rikoksesta epäillyt 2012–2016

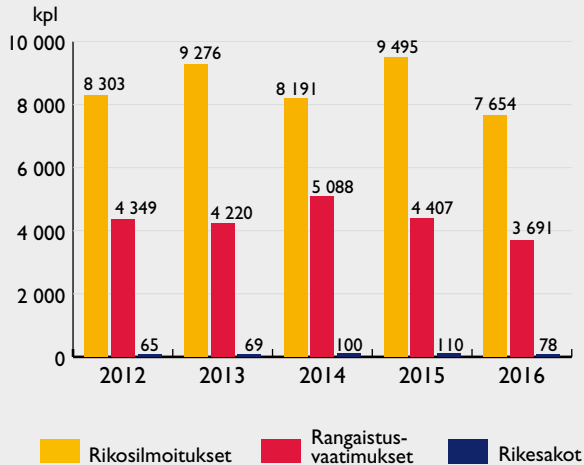
Tullirikostorjunnan vaikuttavuus 2012–2016

Tullivalvontaa

Tuoteturvallisuus- valvontaa

Rikosilmoitukset, rangaistusvaatimukset ja rikesakot
2012–2016

Tullirikostutkimukset (kpl) – Laiton maahantuonti 2016

Lähde: Tullilaboratorio

Vuonna 2016 Tulli tutki tuoteturvallisuusvalvonnan puitteissa yhteensä 5 600 näytteen (tavaraerän) määräystenmukaisuutta. Tavoite oli 6 000 näytettä, joten tutkimusten toteutumaprosentti oli 93. Vuonna 2015 se oli vain noin 84 prosenttia.

Kulutustavaroista (joihin kuuluvat myös elintarvikkeiden kanssa kosketukseen tulevat tarvikkeet) tutkittiin yhteensä 2 346 näytettä. Lisäksi tutkittiin 3 254 elintarvikenäytettä. Kulutustavaroiden valvonnan painopiste oli tuonnissa kolmansista maista, kun taas elintarvikevalvonnassa keskityttiin sisämarkkinatuotteisiin.

Vakavalla tavalla määrästenvastaiseksi todettiin yhteensä 439 tavaraerää eli noin kahdeksan prosenttia valvotuista tuotteista. Näistä tuotteista annettiin hylkäyspäätös, jolla kiellettiin tavaraerän maahantuonti tai markkinoille saattaminen. Osa hylkäyspäätöksistä annettiin ehdollisena, jolloin tavaraerän kunnostaminen on teoriassa mahdollista. Lievempiä virheitä todettiin 515 tavaraerässä (noin 9 % valvotuista). Lievemmät virheet eivät edellytä toimenpiteitä kyseisen erän tavaroille.

Kaikkiaan 17 prosenttia tuoteturvallisuusvalvonnassa tutkituista tuotteista osoittautui siis voimassaolevien määräysten vastaiseksi vuonna 2016. Vuonna 2015 määrästenvastaisten tuotteiden osuus oli hieman suurempi, noin 20 prosenttia.

Merilinna

Tullin Merilinna-toiminto perustettiin 1.3.2013 Turun tullin ja Länsi-Suomen Merivartioston yhteistyönä. Merilinna on toiminut joulukuusta 2015 alkaen osana valvontaosaston analyysi- ja tiedustelutoimintoa, joka tuottaa valtakunnallisen tason riskianalyysiä EU:n sisällä liikenneväyistä sekä EU:n ja Schengen-alueen ulkopuolelta Suomeen saapuvista, lähtevistä ja Suomen kautta kulkevista lastialuksista.

Meriliikenteen sähköinen tietojärjestelmä Portnet on Suomen NSW-periaatteen (National Single Window) mukainen eri viranomaisia palveleva järjestelmä, jossa Tullilla ja erityisesti Merilinnalla on koko ajan merkittävämpi rooli. Portnet-ilmoitusten sisältöä käyttävät useat eri viranomaiset: Tulli, Liikennevirasto, Rajavartiolaitos, VTS, Trafi, SYKE, satamat, Puolustusvoimat ja alusten edustajat.

Kevästä 2016 alkaen Merilinna on komission tarkastuksen jälkeen ja valvontaosaston ohjeen mukaisesti seurannut lastialusten vaarallisten aineiden kuljetuksia ja niistä annettavia ilmoituksia Suomen merialueilla. Apuvälineinä tässä ovat Portnet-järjestelmä ja lastitietojärjestelmät sekä Euroopan meriturvallisuusviraston EMSA:n ylläpitämä ilmoitusjärjestelmä.

Vaarallisten aineiden ilmoitusten puutteista tai muista laiminlyönneistä kirjattiin ensimmäisenä vuonna 13 poikkeamailmoitusta EMSA:n järjestelmään, josta ne raportoituvat myös muille jäsenmaille. Mahdollisista jatko-toimenpiteistä eli virhemaksuista huolehtii Tullin Sähköisen palvelukeskusten meriliikenneryhmä.

Riskitiedonvälitystä ja viranomaisyhteistyötä

Venäjältä Suomeen saapui joulukuussa 2016 rahtialus, joka oli Portnet-ilmoituksen mukaan lastissa, mutta ei aikeissa purkaa mitään. Edustajan antama EORI-numero ei ollut oikea, ja ARES-ilmoituksia ei löytynyt lainkaan. Analyysi- ja tiedusteluyksikössä tehtiin selvitys ARES-ilmoittamisen laiminlyönnistä. Aluksesta tehtiin lisäksi EU:n tullien järjestelmään riski-ilmoitus sekä komission (DG MOVE) EMSA:n järjestelmään SafeSeaNet-ilmoitus.

Alus saapui Suomeen Venäjältä, ja sen seuraavaksi satamaksi Suomen jälkeen oli ilmoitettu Iran, jota koskevat EU:n määrittelemät pakotteet. Elokuussa 2016 Merilinna sai Länsi-Suomen merivartioston kautta tiedon 20 vuotta vanhasta rahtialuksesta, joka yllättäen oli vaihtanut lippuvaltiota Liettuassa Palaun lipun alle. Miehistö koostui suurelta osin syyrialaisista, ja saatujen tietojen mukaan aluksen määränpää oli sotatilassa oleva Syyria.

Alus oli matkalla ensin Virossa Ruotsiin ja sieltä edelleen Suomeen, joten riski laittomasta salakuljetuksesta tai maahantulosta oli olemassa. Aluksen miehistöön kohdistettiin tarkastuksia niin Suomessa kuin Ruotsissakin, ja sen liikkeitä seurattiin AIS-satelliittipaikannusjärjestelmän kautta tarkasti Itämeren alueella. Aluksen lähdettyä Suomesta siitä ilmoitettiin myös Euroopan rajaturvallisuusvirastoon Frontexiin.

Marraskuussa 2016 Merilinna havaitsi yhdessä Länsi-Suomen Merivartioston kanssa Ruotsista lähteneen

rahtialuksen, joka ankkuroi Suomen aluevesille Hangon eteläpuolelle ilman tarvittavia ennakoilmoituksia ja aikomusta saapua Suomeen. Liikenneviraston alaiselta VTS:ltä kysyttiin lisätietoja, jolloin alukselle saatiin yhteystiedot. Tämän jälkeen alusta voitiin ohjeistaa Suomen aluevesillä ankkuroinneista vaadittavista toimenpiteistä ja ilmoitusvelvollisuudesta.

Merilinna ylläpitää tilannekuvaavaa Suomen aluevesistä ja huomasi 25 vastaavaa ankkurointitapausta viime vuonna. Muita Merilinnan vastuulla olevia valvottavia kohteita merialueilla ovat esimerkiksi lastinsiirtoa suorittavat rahtialukset, joita havaittiin jopa 143 viime vuoden aikana.

Ankkuroinnit toimivat osaltaan väylämaksukynnyksen laukaisevana tekijänä, ja vuosina 2014–2016 Merilinnan toiminnan suora taloudellinen vaikuttavuus oli noin 75 000 euroa, joka koostui pääasiassa alusten ilmoitusvelvollisuuksien laiminlyönneistä. Merilinnan ja Tullin sidosryhmien yhteistyönä tekemä vientikuljetusten valvonta on johtanut neljän miljoonan euron jälkiverotukseen.

Savukkeiden ja alkoholin salakuljetusta

Vuonna 2014 Tullin Merilinna-toiminto sai Saksasta viranomaiskanavaa pitkin tietoa Gibraltarin lipun alla purjehtivan rahtialuksen epätavallisen suurista alustoimituksista, erityisesti savukkeista. Aluksen liikkeitä, käyntisatamia sekä miehistö- ja varastotietoja seurattiin tiiviisti. Saksasta saatiin jatkuvasti tietoa uusista alustoimituksista, koska

alus ajoi melko säännöllistä reittiä. Samalla Suomen satamissa tehtiin useita tarkastuksia aluksen varastoihin ja muihin yleisiin tiloihin. Merilinna toimi koko ajan yhteistyössä Länsi-Suomen merivartioston ja vasta perustetun alustarkastustyöryhmän sekä paikallisten tullien liikkuvien ryhmien kanssa.

Alukseen Raumalla 2015 tehdyssä

tarkastuksessa löydettiin laivan ruumaan sekä eri huoltotunneleihin piilotettuna 520 kartonkia savukkeita ja 108 litraa väkeviä alkoholijuomia. Tuotteet oli hankittu verovapaasti laivamuonitusliikkeestä Saksasta, eikä niitä ollut tarkoitus käyttää aluksella tavanomaiseen kulutukseen. Tapausta tutkitaan Tullin rikostutkinnassa.

Tullin ase- ja räjähdekoira

Tapahtumat Euroopassa ja epävakaa kehitys muualla maailmassa ovat korostaneet Tullin roolia maamme sisäisen turvallisuuden toimijana.

Tulli on kouluttanut yhteistyössä eri viranomaisten kanssa koiran, joka etsii aseita ja räjähteitä pääsääntöisesti kaupallisesta tavaraliikenteestä. Koiranohjaaja on saanut ase- ja räjähdekoulutusta muun muassa Puolustusvoimien Pioneerikoulussa sekä Poliisiammattikorkeakoululla. Ohjaaja on erikseen suorittanut myös panostajakurssin.

Koira on koulutettu löytämään yleisimmät sotilas- ja siviiliräjähteet. Se on sijoitettu Lentotulliin, mutta tarvittaessa koira toimii valtakunnallisesti eri painopistealueilla, erikseen laadittavan suunnitelman mukaisesti.

Tullin partioautojen uusi ilme

Kaikki PTR-viranomaiset ovat uusineet partioautojensa ulkoista ilmettä. Tullissakin on otettu käyttöön uuden ilmeen mukaisia ajoneuvoja. Kuvassa on Lentotullin auto.

Postitullin monipuoliset tehtävät

Postiliikenteen liikkuva valvontaryhmä Lentotullissa valvoo päätoimenaan EU:n ulko- ja sisäpuolelta saapuvia, kauttakuljetuksessa olevia ja Suomesta ulkomaille lentoliikenteessä lähteviä lähetyksiä. Liikkuvaa valvontaa tehdään neljässä eri toimipisteessä pääkaupunkiseudulla.

Nettikaupan räjähdysmäinen kasvu on tehnyt ulkomailta tulevan postin valvonnasta haastavaa. Toiminta lentokenttäympäristössä on nopeatempoista, ja kuluttaja haluaa saada postilähetysten nopeasti itselleen. Työ vaatii kieltojen ja

rajoitusten tuntemusta, perehtyneisyyttä lainsäädäntöön ja asetuksiin sekä uusien trendien seuraamista niin muuntuhuumeiden kuin kuluttajille suunnattujen tavaroiden osalta.

Yhteistyö sisäisten ja ulkoisten sidosryhmien kanssa on tärkeää, ja postivalvontatyössä huomioidaan sekä Postin että Tullin prosessit monelta eri kantilta ja kehitetään niitä hyvässä yhteistyössä. Myös poliisin, Rajavartiolaitoksen ja Puolustusvoimien kanssa on yhtenäistetty koulutuksia ja kehitetty yhteisiä toimintatapoja.

Valvontatyön ohella tavaravirrasta poimitaan tulliselvitettävät lähetykset. Lähetyksen valinta edellyttää ammattitaitoa ja pitkää kokemusta. Lähetys osoitetaan tullattavaksi, jos tilatun tavaran arvo on yli 22 euroa tai jos lahjalähetysten arvo on yli 45 euroa. Lähetys toimitetaan väliaikaiseen varastoon, josta Posti lähettää asiakkaalle saapumisilmoituksen. Saapumisilmoituksen saatuaan asiakas voi tehdä tulliselvityksen joko käyttämällä Tullin nettipalvelua, käymällä lähimmässä tullitoimipai-kassa tai käyttämällä postihuolintaa.

Postitulli paljastaa vuosittain lähes 3 000 erilaista rikosta ja tekee yli 2 000 hallinnollista haltuunottoa, jotka työllistävät eri puolella Suomea sijaitsevia rikostorjuntayksiköitä.

Asiakaspalvelu on lisääntynyt postin liikkuvassa valvontaryhmässä. Asiakasta neuvotaan päivittäin puhelimitse ja sähköpostitse suomeksi, ruotsiksi sekä englanniksi. Ammattitaitoinen asiakaspalvelu vaatii tulliviranomaiselta tulliselvitysprosessin ja verotuksen laajaa ymmärrystä sekä taitoa opastaa asiakasta tulliselvityksen tekemisessä. Asiakkaat tarvitsevat paljon opastusta etenkin Tuonti-ilmoituspalvelun käytössä. Tulliviranomaisen on tiedettävä, millä perusteella tavaroille voidaan myöntää tullittomuus ja pystyttävä asiakkaan haastattelun ja dokumenttien tarkastuksen pohjalta päättämään, täytyvätkö siihen vaaditut edellytykset.

Asiakaspalvelutilanteissa on hallittava myös tavarantarkastukseen vaikuttavien säännösten eroavaisuudet matkustajatuonnin ja postiliikenteen välillä.

Postitullissa tehdään päivittäin useita tavarantarkastuksia, joiden toimeksiannot tulevat Sähköisestä palvelukeskuksesta. Tarkastajalla on oltava laaja tuntemus eri tuotteisiin kohdistuvista rajoituksista, luvanvaraisuuksista ja kielloista. Tarkastus voi johtaa erilaisiin jatkotoimenpiteisiin, kuten hallinnolliseen haltuunottoon, rikosilmoitukseen tai lähetyksen haltuunottoon selvityksen ajaksi.

Nettikaupan myötä pysyväksi ilmiöksi ovat tulleet myös erilaiset muuntohuumeet, joiden havaitseminen laillisen postin seasta on vaikeaa. Muuntohuumeet työllistävät päivittäin postin liikkuvaa valvontaryhmää, ja tämän myötä myös Tullilaboratoriota.

Vuoden 2015 aikana Eurooppaan saapui miljoonia turvapaikanhakijoita, mikä heijastui myös maahan saapuvien lähetyksen valvontaan. Vuoden 2016 aikana maahan saapui hieman vuotta 2015 vähemmän asiakirjoja, mutta niiden joukosta havaittiin edelleen lukuisia asiakirjaväärennöksiä.

Suomen sisäisen turvallisuuden kannalta on tärkeää, että räjähteitä ja niiden lähtöaineita sisältävien laittomien lähetyksen pääsy maahan pystytään estämään. Erilaiset maahan saapuvat sodanaikaiset maastolöydöt ovat riski lentoturvallisuudelle, ja näiden valvonnassa on tehtävä yhteistyötä lentoyhtiöiden ja turvatarkastajien kanssa. Työntekijöille pitää varmistaa turvalliset työolosuhteet sekä laatia ohjeita muuttuvien tilanteiden varalta.

Tulevaisuudessa otetaan käyttöön

uudenlaista valvontatekniikkaa, jota pyritään hyödyntämään ulkomailta saapuvan postin valvonnassa. Tekniikka perustuu automatiikkaan ja mobiilitekniikkaan. Valvontatekniikan pitää pystyä vastaamaan CBRNE-aineisiin (kemialliset, biologiset, säteily-, ydin- ja räjähdäaineet) liittyviin uhkakuviin sekä kattamaan muuntohuumeiden laaja ja alati muuttuva kirjo. Uuden tekniikan toivotaan helpottavan valvontatyötä ja vapauttavan resursseja muuhun valvontaan.

Takavarikoitu kokaiinilähetys.

Junaröntgen käyttöön Vainikkalassa

Junaröntgenlaitte on siirretty Vuosaa-resta Vainikkalan rajanylityspaikalle. Siirto on tehty Tullin ja Liikenneviraston yhteistyönä. Laitte on otettu käyttöön tämän vuoden alussa, sen jälkeen kun Säteilysurvakeskuksen testeissä oli saatu sille hyväksyntä ja käyttö lupa. Junaröntgenin käytön hallinta on keskitetty Vaalimaan läpivalaisulaitokselle, jossa myös läpivalaisukuvat tulkitaan.

Laitteella läpivalaistaan Suomen ja Venäjän välillä kulkevaa rautatierahtia, niin tuontia kuin vientiäkin. Vainikkalan kautta kulkee vuosittain noin 250 000 kuljetusyksikköä, mikä on noin 40 prosenttia Suomen ja Venäjän välillä liikkuvista rautatiekuljetusyksiköistä.

Suurin osa Vainikkalan kautta kulkevasta tavaraliikenteestä on bulkkitavaraa. Läpivalaisulaite on tärkeä apuväline Vainikkalan kautta kulkevan rautatierahdin valvonnassa.

Talousrikokset

Tulli luokittelee talousrikoksiksi tapaukset, joissa rikotaan Tullin valvonnan ja veronkannon alaan liittyvää lainsäädäntöä. Talousrikoksella tarkoitetaan laillisen liiketoiminnan yhteydessä tehtyä taloudellisen edun tavoitteluun tähtäävää rikosta.

Tullin tutkimissa tapauksissa päärikoksena on yleensä veropetos tai törkeä veropetos, lisäksi talousrikoksina tutkitaan muun muassa väärennys-, tulliselvitys-, ympäristö- ja kirjanpitorikoksia. Tullissa talousrikokseksi luetaan myös valmisteverollisten tuotteiden, kuten alkoholin ja savukkeiden, salakuljetus, jos se on verrattavissa liike- ja ammattitoimintaan, vaikka siinä ei käytettäisikään hyväksi liiketoimintarakenteita.

Tullin talousrikostorjunnan vaativuutta ovat lisänneet uudet ilmiöt, kuten sähköiseen kaupankäyntiin tai sisäkaupan liikenteeseen liittyvä talousrikollisuus. Internetiä hyödynnetään yhä enemmän korkeasti verotettujen tuotteiden markkinointiin ja kauppaamiseen kuluttajille, ja samalla kierretään tällaisten tuotteiden verosäännöksiä.

Vuonna 2016 Tullin tutkimien veropetosten yhteismäärä jatkoi kasvuaan. Veropetoksia paljastui yhteensä 914, mikä on 58 tapausta enemmän kuin vuonna 2015. Perusmuotoisia veropetoksia taas paljastettiin edellisvuotta vähemmän – yhteensä 183 tapausta. Törkeiden veropetosten määrä kasvoi 40 tapauksella edellisvuoteen verrattuna.

Tullin tutkimat talousrikoksiksi luokitellut törkeät veropetosjutut ovat olleet pääasiassa nuuskan, savukkeiden ja alkoholin laitonta maahantuontia. Talousrikoksiksi luokitellut jutut ovat liittyneet auto-, jäte-, valmiste-, ja arvonlisäveroihin sekä tullivarastointiin.

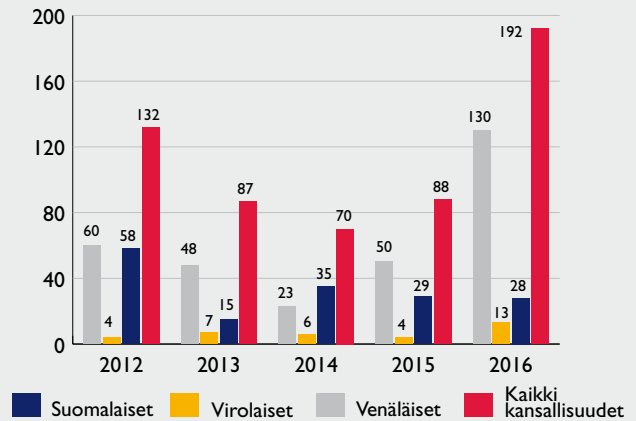
Paljastuneet talousrikokset

Tullin tutkittavana vuoden 2016 lopussa olleiden avointen talousrikosasioiden lukumäärä laski edellisvuodesta kolmella. Huippuvuoden 2012 lopun tilanteesta määrä on puolittunut noin sataan.

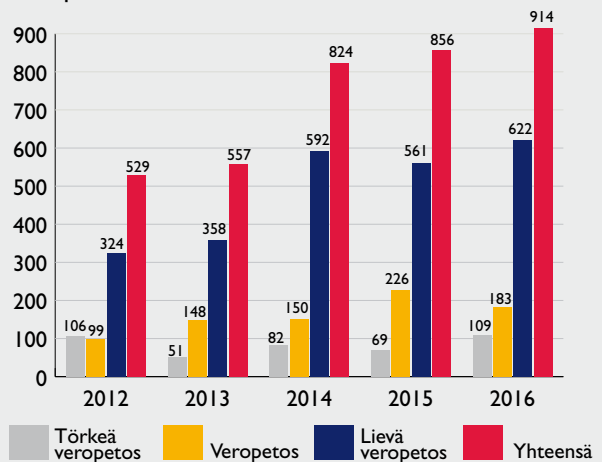
Myös Tullin kirjaamien uusien talousrikosasioiden määrä laski vuonna 2016 edelliseen vuoteen verrattuna. Viime vuonna kirjattiin 149 uutta talousrikosasiaa, mikä on vähemmän kuin vuosien 2006–2015 keskiarvo, 165 rikosasiaa vuodessa. Vuonna 2016 Tulli sai päätökseen kaikkiaan 173 talousrikosasiaa, hieman vähemmän kuin vuonna 2015.

Talousrikosasioiden keskimääräiset tutkiminta-ajat Tullissa pidentyivät vuoteen 2011 asti, jonka jälkeen ajat ovat selvästi lyhentyneet. Vuonna 2016 tutkiminta kesti keskimäärin 252 vuorokautta, eli kesto piteni hieman edellisen vuoden 230 vuorokaudesta. Päätökseen saatettujen talousrikosasioiden keskimääräinen tutkiminta-aika Tullissa on

Törkeä veropetos – rikoksesta epäillyt 2012–2016

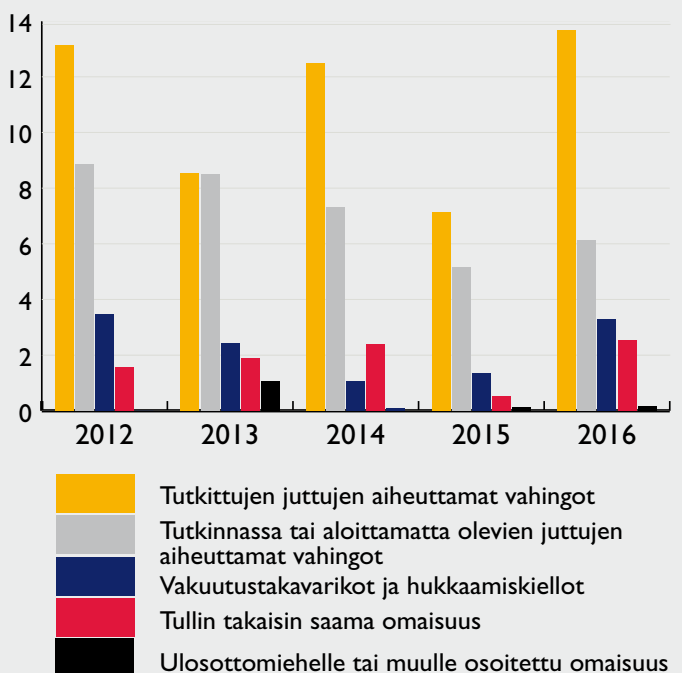

Veropetokset 2012–2016

Talousrikostorjunnan vaikuttavuus 2012–2016

milj. €

kuitenkin vuosina 2012–2015 ollut selvästi pidempi kuin 2000-luvun ensimmäisen vuosikymmenen aikana. Rikollisuuden kansainvälinen verkostoituminen, rikollisten hankkeiden työnjako ja toteuttaminen lukuisissa pienissä erissä vaatii yhä enemmän sekä rikoksia paljastavalta rikostiedustelulta että rikosten tutkinnalta, mikä osaltaan selittää tutkinta-aikojen pidentymistä viime vuosina.

Talousrikosasioiden kokonaissittelyaika Tullissa kasvoi jälleen vuonna 2016 ja oli keskimäärin 273 vuorokautta.

Talousrikostorjunnan vaikuttavuus

Tullin talousrikostorjunnan yhteiskunnallinen vaikuttavuus vuonna 2016 oli yhteensä 25,77 miljoonaa euroa, lähes 12 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2015. Talousrikostorjunnan vaikuttavuus koostuu tutkittujen juttujen aiheuttamista vahingoista, tut-

kinnassa tai aloittamatta olevien juttujen aiheuttamista vahingoista sekä takaisin saadusta rikoshyödystä.

Tullin talousrikostutkinnassa vuonna 2016 päätökseen saaduissa asioissa kirjatut vahingot olivat lähes 14 miljoonaa euroa. Edellisenä vuonna vastaava luku oli 7,1 miljoonaa euroa. Myös tutkinnassa tai aloittamatta olevien juttujen aiheuttamien vahinkojen määrä kasvoi lähes miljoonalla eurolla.

Tullissa takaisin saadun rikoshyödyn määrä koostuu Tullin takaisin saamista omaisuudesta, turvaamistoimista (vakuustakavarikot ja hukkaamiskielto) sekä ulosottomiehelle tai muulle osoitetusta omaisuudesta.

Vuoden 2016 aikana takaisin saatua rikoshyötyä kirjattiin yhteensä 5,97 miljoonaa euroa, kun vuonna 2015 rikoshyötyä kirjattiin yhteensä 1,98 miljoonaa euroa. Suurin osa kasvusta selittyy sillä, että vuonna 2016 haltuun saatua omaisuutta kirjattiin yhteensä hieman yli 2,5 miljoonan euron arvosta, mikä oli noin kaksi mil-

joonaa euroa enemmän kuin edellisellä vuonna.

Lisäksi vakuustakavarikkojen ja hukkaamiskieltojen arvo kasvoi 3,28 miljoonaan euroon. Kahtena edeltävänä vuonna haltuun saatua omaisuutta on kirjattu vain reilu miljoona euroa. Ulosottomiehelle tai muulle osoitetun omaisuuden arvossa ei sen sijana tapahtunut merkittäviä muutoksia.

Takaisin saadun rikoshyödyn määrä ja osuus kirjatusta rikosvahingoista vaihtelee rikosasioiden sisällöstä riippuen paljon vuosittain. Rikollisuuden kansainvälinen verkostoituminen, rikollisten rajat ylittävä ja tietoverkkovalineiden tukema työnjako sekä rikoskokonaisuuksien pilkkominen useisiin pieniin osiin edellyttää yhä enemmän voimavaroja ja rajat ylittävää yhteistyötä rikosten selvittämiseksi ja rikoshyödyn takaisin saamiseksi.

Luvatonta räjähteiden tuontia

Tullin talousrikostutkintayksikössä oli tutkittavana vuosina 2015–2016 epäilty räjähdერიkos. Tulli pysäytti keväällä 2015 aikana viisi erillistä pakettia, jotka oli osoitettu samalle henkilölle Haminassa sijainneeseen postilokero-osoitteeseen.

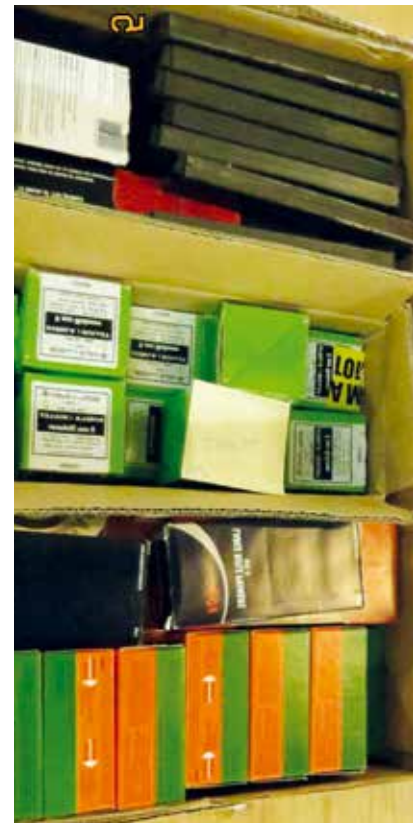
Tullitarkastuksissa pakettien todettiin sisältävän kymmeniä tuhansia pistoolin ja kiväärin nalleja, luoteja, hylsyjä sekä konepistoolin lippaita. Esitutkinnassa selvisi, että tilatut nallit ovat räjähdeseituksen mukaan räjähdäaineita, joiden maahantuontia varten tarvitaan lupa. Luvanvaraisia nalleja oli yhteensä 30 000 kappaletta. Pysäytetyistä tavaroista olisi pystynyt valmistamaan vastaavan määrän eri kaliiperin ammuksia erilaisiin ampuma-aseisiin.

Esitutkinnassa tehtyjen selvitysten perusteella pystyttiin identifioimaan nallit tilannut henkilö. Hänet tavoitettiin Suomesta ja kuulusteltiin asiassa rikoksesta epäiltynä. Epäil-

ty henkilö oli Venäjän kansalainen, joka kävi usein Suomessa ja oli tilannut nallit Saksasta internetin välityksellä Suomeen.

Epäillyn kertomuksen mukaan hän tilasi tavarat Suomeen luotettavaman postilogistiikan vuoksi, ja Suomesta hänen oli tarkoitus viedä nallit edelleen Venäjälle. Hän kertoi myös, että kaikki tilatut tavarat oli tarkoitettu hänen omaan käyttöönsä, eikä hän ollut etukäteen selvittänyt, vaatiiko tavaroiden tuonti Suomeen lupaa.

Nallit olisivat vaatineet Suomessa voimassaolevaa ampuma-aseen hallussapitolupaa. Lisäksi nallien tuontimäärä on rajattu 1 000 nalliin tai 2 kilogrammaan ruutia. Tuojalla ei ollut tarvittavaa lupaa nallien maahantuontiin, eikä lupaa ollut mahdollista saada jälkikäteisesti. Tavaroiden viennissä Suomesta Venäjälle olisi myös ollut rajoituksia. Asia on siirtynyt syyteharjintaan, ja se käsitellään Vantaan käräjäoikeudessa talven 2017 aikana.

Muuttoauton tuonti Suomeen väärin perustein

Muuttoauton tuonti Suomeen väärin perustein johti käräjäoikeuden tuomi-oon veropetoksesta ja väärennyksestä sekä verojen noin 13 000 euroa jälki-perintään.

Epäilty oli tuonut muuttoajoneu-voina Suomeen vuosina 2008 ja 2011 kaksi BMW X5 -merkistä henkilöau-toa, joista hän oli saanut autoverolain-uksia yhteensä 26 900 euroa. Auto-jen verotusarvot, joista verot ja muut maahantuontimaksut lasketaan, olivat vuonna 2008 noin 70 000 euroa (auto-vero n. 19 000 euroa) ja 2011 noin 75 000 euroa (autovero n. 21 000 euroa).

Autoverolain mukaan autoverol-ennuksen saaneelle muuttoajoneu-volle asetetaan veropäätöksen yhtey-dessä luovutusrajoitus, jonka määräai-ka kuluu vain, kun sekä muuttaja että muuttoajoneuvo ovat samaan aikaan Suomessa.

Epäilty oli hakenut vuonna 2008 maahantuodulle muuttoajoneuvolle luovutusrajoituksen poistoa syksyl-lä 2010. Epäilty oli salannut hakemuk- sessaan vaadittavia tietoja jättämällä il- moittamatta luovutuskiellon aikaisia ul- komaan matkojaan, vaikka lomakkees- sa oli siihen tarkat ohjeet. Myyntira- joituksen poistaminen mahdollisti au- ton myynnin ilman veroseuraamuksia aiemmin kuin mihin hän olisi ollut oi- keutettu.

Epäillyllä ei täten myöskään ollut oikeutta autoverolainmuutokseen vuonna 2011 maahantuomalleen muuttoajo- neuvolle, koska autoverolain muutto- ajoneuvoa koskevien säännösten mu- kaan aiemmin tuodun muuttoajoneu- von myynti- ja luovutuskieltoa koske- van määräajan on pitänyt päättyä en- nen muuttoa Suomeen. Lisäksi epäilty oli antanut syksyllä 2011 toisen muut- toauton maahantuonnin yhteydessä autoveroilmoituksella vääriä tietoja ve- ron määräämiseen vaikuttavasta sei- kasta. Veroilmoituksen kuuluvalla lomakkeella epäilty ilmoitti oleskelleensa ulkomailla 7.6.2010–30.6.2011 ja Suo- messa muuttopäivää edeltäneen vuo- den aikana yhteensä 25 päivää. Lisäk- si hän ilmoitti käyttäneensä muuttoajo- neuvoaan vaaditun ajan (min. 6 kk) ul- komailla 20.12.2010–22.9.2011.

Esitutkinnassa selvitettiin, että vuonna 2011 maahantuodun muutto- ajoneuvon autoveroilmoituksessa an- netut tiedot ulkomailla olon kestosta ja Suomessa oleskelusta sekä muutto- ajoneuvon käyttäjasta ulkomailla ei- vät pitäneet paikkaansa. Useat kirjal- liset todisteet ja todistajalausunnat osoittivat epäillyn antamat tiedot vää- riksi. Epäilty oli muun muassa ilmoit- tanut Tullille olleensa tiettyinä aikoina ulkomailla, mutta pelannut samaan ai- kaan golfia Suomessa. Tutkinnassa tu-

li ilmi useita vastaavia ristiriitaisuuksia.

Lisäksi tuojan epäiltiin esittäneen Tullille autoveroilmoituksessa väären- netyn todistuskappaleen. Tullin auto- verotus oli pyytänyt lisäselvitystä epäil- lyttä muutosta Suomeen. Epäilty antoi 28.9.2011 Tullille selvityksen muutos- taan (totuusvelvollisena) toimittamalla autoveroilmoituksen liitteeksi kopion lentolipustaan. Tullin tutkinnan matka- toimistolta saaman tiedon mukaan len- tolipun tietoja, kuten matkustajaa, len- non päivämäärää ja matkareittiä koske- via tietoja, oli muutettu totuuden vas- taisiksi.

Autoverolain muutoksen myötä muuttoajoneuvojen verotuki poistettiin. Siirtymäsäännökset koskevat vielä ajoneuvoja, joista on tehty sitova ostosopimus viimeistään 31.12.2014 ja muutto Suomeen tapahtuu vuoden 2017 loppuun mennessä.

Alla oleva kuvan auto ei liity tapaukseen.

Elektroniikan verkkokaupan veropetosvyhyti syyteharkintaan

Tullin talousrikostutkintayksikkö saati kesällä 2016 syyteharkintaan vuonna 2013 alkaneen tutkinnan laajassa veropetoskokonaisuudessa. Rikostutkinnassa tutkittiin viittä epäiltyä törkeää veropetosta sekä yhtä törkeää kirjanpitorikosta liittyen elektroniikan myyntiin usean internetsivuston kautta suomalaisille kuluttajille.

Elektroniikka oli ostettu sellaisista maista, joissa elektroniikan hintataso on Suomen hintatasoa edullisempi. Tämän jälkeen tuotteet myytiin internetsivuston kautta Suomeen kotimaisia kilpailijoita halvemmilla hinnoilla ilman, että tuotteista maksettiin arvon-

lisäveroa Suomeen. Rikoksesta epäiltyinä oli internetsivustojen taustalla toimineiden yritysten muodollisia sekä tosiasiallisia vastuuhenkilöitä.

Tutkittavana oleva liiketoiminta oli monimutkaisesti ja kansainvälisesti järjestetty usean maan välille arvonlisäveron välttämiseksi sekä asian selvittämisen vaikeuttamiseksi. Järjestelyt ulottuivat seuraaviin maihin: Suomi, Viro, Iso-Britannia, Malta, Kypros, Seychellit, Kiina sekä Arabiemiraattien liitto. Asiakkailta saadut maksut tilitettiin suoraan ulkomaille. Monimutkaisilla yritysjärjestelyillä pyrittiin häivyttämään yhtiöiden todellisia omistussuh-

teita ja piiloutumaan ulkomaisten yhtiöiden taakse, niin ettei verottaja pääse toimintaan käsiksi.

Kokonaisuuteen kuuluvat rikokset tehtiin 1.6.2009–12.3.2014 välisenä aikana Helsingissä. Verottajan suorittamien laskelmien mukaan veroja kierrettiin tilikausina 2009–2012 yhteensä yli 2,2 miljoonaa euroa.

Esitutkinnan aikana tehtiin oikeus-apupyynnöitä useampaan valtioon, mikä viivästytti esitutkinnan kulkua. Asia saatettiin syyteharkintaan Helsingin syyttäjänvirastoon kesällä 2016, ja mahdolliset syytteet tullaan nostamaan vuoden 2017 aikana.

Tullin harmaan talouden torjunta tuotti tulosta

Tulli kantoi vuonna 2016 Suomen valtiolle veroja ja maksuja yhteensä 10,8 miljardia euroa, josta verojäämien osuus oli ainoastaan 0,08 prosenttia. Vuosina 2012–2015 Tullin kokonaisveronkanto oli 41,5 miljardia euroa, ja verojäämien osuus oli 0,15 prosenttia.

Vuosille 2012–2015 valtioneuvoston periaatepäätöksellä asetetun tehostetun harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan toimintaohjelman aikana Tulli on kantanut yritys- ja asiakirjatarkastusten perusteella jälkikantona valtiolle 170 miljoonaa euroa. Vastaavana aikana Tullin talousrikostorjunnalla saatiin aikaan yhteiskunnallista vaikuttavuutta yhteensä 87,1 miljoonaa euroa.

Vuonna 2016 yritys- ja asiakirjatarkastusten perusteella ehdotetut verojen ja maksujen jälkikannot ovat 60,7 miljoonaa euroa eli vähän alle 36 prosenttia vuosien 2012–2015 jälkikannoista.

Vuonna 2016 Tullin talousrikostorjunnan yhteiskunnallinen vaikutta-

vuus oli yhteensä 25,7 miljoonaa euroa. Talousrikoksissa takaisin saadun rikoshyödyn arvo oli vuonna 2016 yhteensä 5,97 miljoonaa euroa. Vuosien 2012–2016 aikana saavutetut tulokset osoittavat, että Tullin harmaan talouden torjunta on ollut tehokasta ja oikein suunnattua.

Tullin harmaan talouden torjunnalla saavutettiin suora ja epäsuora vaikuttavuutta 86 miljoonaa euroa vuonna 2016.

Kaksi miljoonaa euroa jälkikantona alkoholin etämyyjiltä

Osana harmaan talouden vastaisista toimista Tulli on vuoden 2016 aikana valvonut tehostetusti alkoholin etämyyjäitä. Verkkokaupan kasvun myötä jatkuvasti lisääntyneeseen alkoholin etämyyntiin Tulli on puuttanut muun muassa analyysin ja tullivalvonnan keinoin.

Tullin valmisteverotus on kantanut alkoholiuomien etämyyjiltä jälkiverotuksena valmisteveroja veronkorotuksineen ja veronlisäyksineen lähes kaksi miljoonaa euroa vuoden 2016 aikana. Vuodenvaihteessa Tullin veronkantomäärä tapahtui merkittävä muutos, kun auto- ja valmisteverotus siirrettiin hallitusohjelman mukaisesti 1.1.2017 Tullilta Verohallinnon hoidettavaksi. Vuonna 2016 Verohallinto kantoi jälkiverotuksena Tullin kantaman valmisteveron lisäksi alkoholin etämyyjiltä kaikkomyynnin arvonlisäverot.

Tullin talousrikostutkinta on tutkinut vuoden 2016 aikana suurimpia internetin kautta toimineita alkoholien etämyyjiä. Tapaukset ovat koskeneet Virossa toimivia yrityksiä, joilla on ollut alkoholin myyntiin tarkoitettuja suomenkielisiä verkkosivustoja. Yrityksillä ei ole ollut veroedustajaa Suomessa, eikä valmisteveroja tai maahantuonnin arvonlisäveroa ole maksettu Suomeen. Vältettyjen valmisteverojen määrä vuoden 2016 aikana tutkituissa tapauksissa on ollut yli 1,7 miljoonaa euroa. Osassa tapauksia tutkinta on edelleen kesken.

Nettikaupassa kuluttajan voi olla vaikea huomata, että tuotteiden halvempi myyntihinta johtuu siitä, ettei yritys maksa veroja. Maksamatta jääneet verot aiheuttavat vahinkoa valtiontaloudelle sekä vääristävät yritysten välistä kilpailua, ja vaikeuttavat näin rehellisten veroja maksavien yritysten toimintaa.

Yhteisökaupan arvonlisäveropetosten torjuntaa kansainvälisellä rikostorjuntayhteistyöllä

Tulli toimii kansallisena koordinaatioviranomaisena ja Suomen edustajana EU:n yhteisiin rikosprioriteetteihin liittyvässä yhteisökaupan arvonlisäveropetosten osa-alueessa (EM-PACT MTIC).

Tullin talousrikostutkinnassa tutkitaan parhaillaankin kiinteässä yhteistyössä Verohallinnon kanssa useita yhteisökaupan arvonlisäveroon liittyviä rikostapauksia, joissa laittomasti saavutettujen veroetujen määrät nousevat useisiin miljooniin euroihin. Tehokas ja reaaliaikainen kansallinen ja kansainvälinen rikostorjuntayhteistyö onkin avainasemassa näiden kansainvälisten ja ammattimaisten rikosten selvittämisessä.

Harmaan talouden torjunta jatkuu edelleen

Tulli jatkaa tehokasta harmaan talouden torjuntaa yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa. Vuosille 2016–

2020 hyväksytyyn strategiaan mukaisesti Tulli torjuu tehokkaasti harmaata taloutta sekä suojaa yhteiskuntaa varmistamalla tavaraturvallisuutta ja torjumalla rajat ylittävää vakavaa rikollisuutta.

Vuosille 2016–2020 on laadittu valtakunnallinen harmaan talouden ja talousrikostorjunnan strategia sekä toimenpideohjelma sen toteuttamiseksi. Tulli osallistuu 11 toimenpideohjelmaan kirjattujen hankkeiden toteuttamiseen. Tulli on laatinut harmaan talouden torjuntahankkeen, johon sisältyy 23 eri hanketta vuosina 2016–2020. Tullin oman torjuntahankkeen voi jaotella lainsäädännöllisiin kehitysyhteistyöhankkeisiin, organisatorisiin kehityshankkeisiin sekä toiminnan kehittämiseen ja kohdentamiseen.

Harmaata taloutta torjutaan Tullissa kaikilla tullitoiminnan sektoreilla, joka koko henkilöstön yhteinen tehtävä. Tullin harmaan talouden torjunnan päämääränä on torjua tehokkaasti harmaan talouden ja epäterveen kilpailun aiheuttamia haittoja sekä yhteiskunnalle että yrityksille.

Immateriaalirikokset

Vuonna 2016 pysäytettiin yhteensä 95 IPR-tuotteiden lähetystä, joista tehtiin 164 IPR-ilmoitusta oikeudenhaltijoille. IPR-ilmoituksista toimenpiteisiin johti 83 prosenttia.

Tuoteväärennösetuksen (EU) No 608/2013 perusteella pysäytettyjen tuotteiden määrä oli 45 873 kappaletta ja niissä toimenpiteisiin johtaneiden ilmoitusten markkinoilta syrjäytetty arvo oli 3 129 822 euroa.

IPR-ilmoituksista 82 prosenttia liittyi posti- tai pikarahtilähetyksiin, kun vuonna 2015 luku oli 38 prosenttia. Huomioitavaa on, että lähetykset näissä kuljetusmuodoissa ovat pieniä verrattuna esimerkiksi transitoliikenteen rahtilähetyksiin.

Pysäytyksistä 90 prosenttia tehtiin tuonnista ja 10 prosenttia transitoliikenteestä, mutta transitoliikenteen pysäytykset kattoivat 81 prosenttia kaikista oikeudenhaltijoille tehdyistä IPR-ilmoituksista sekä suurimman osan markkinoilta syrjäytettyjen tuotteiden arvosta.

Pysäytyksistä 95 prosenttia tuli Lentotullin alueelta ja niistä 68 prosenttia tehtiin postivalvonnassa. Muita pysäytyksiin osallistuneita toimipisteitä olivat Turun tulli (Tampere), Nuijamaa, Vaalimaa ja Kotka.

Pysäytetyt lähetykset sisälsivät muun muassa auton varaosia, matkapuhelimien tarvikkeita ja varaosia, urheilukenkä, vaatteita, käsilaukkuja ja astiastoja, ja löytyipä lähetyksistä yksi väärennetty makuupussi-kin.

Lyhenne IPR tarkoittaa aineettoman omaisuuden oikeuksia. Lyhenne tulee englanninkielisistä sanoista Intellectual Property Rights.

	2012	2013	2014	2015	2016
Väärennettyjä laittomasti valmistetuiksi epäiltyjä tuotteita, kpl	279 603	193 636	90 336	92 836	45 873
Tuonnin osuus, kpl	129 166	38 309	84 605	89 792	4 587
Laskennallinen arvo, euroa	6 426 147	5 292 792	2 048 436	525 724	3 129 822
Ilmoituksia tavaramerkin haltijalle, kpl	179	126	86	91	164

Pienten lähetysten menettely

Suurin yksittäinen muutos edellisiin vuosiin oli pienten lähetysten menettelyn alaisten pysäytysten huomattava lisääntyminen. Asetuksen (EU) No 608/2013 toisen artiklan määritelmän mukaan pienellä lähetyksellä tarkoitetaan posti- tai pikälähetystä, joka sisältää a) kolme yksikköä tai vähemmän tai b) on bruttopainoltaan vähemmän kuin kaksi kilogrammaa. Tällä artiklalla on pyritty vastaamaan jatkuvasti kasvavan nettikaupan aiheuttamaan IPR-valvontahaasteeseen.

Oikeudenhaltijan täytyy pyytää pienten lähetysten menettelyä, kun se jättää toimintahakemuksensa käsiteltäväksi jäsenmaiden tulleissa. Komission tilastojen mukaan nettikauppa on kasvanut räjähdysmäisesti jo vuodesta 2010 lähtien, eikä sille näy loppua.

Väärentäjät pyrkivät lähettämään väärennökset postiliikenteen kautta, koska postin volyymit ovat suuria, ja kiinnijäämisriski on siten hyvin pieni. Tavarankäsitäminen postiliikenteessä vaatii resursseja, sillä esimerkiksi tavaramerkkiloukkausta ei voi nähdä läpivalaisukuvassa, vaan paketit on fyysisesti avattava.

Transitoliikenne

Suomi on perinteisesti ollut tuoteväärennösten kauttakulku- eli transitotomaa. EU tuomioistuimien linjasi loppuvuonna 2011, että tullit eivät voi puuttua transitolähetystisiin, jos ei ole suoria viitteitä siitä, että tavaraeriä yritetään kierrättää takaisin unionin alueelle. Tämä linjaus vähensi dramaattisesti tuoteväärennösten haltuunottomääriä Suomessa. Ennen vuotta 2012 kaikkiaan 80 prosenttia IPR-pysäytöksistä oli tullut transitoliikenteestä.

Keväällä vuonna 2016 tuli kuitenkin voimaan EU:n uusi tavaramerkkiasetus (EU) 2015/2424, joka antaa tulleille tietyin ehdoin mahdollisuuden pysäyttää rekisteröityjä EU-tavaramerkkejä loukkaavia tuotteita kauttakuljetuksen aikana. Pysäyttämisoikeus ei kuitenkaan koske mallioikeuksia tai patenteja.

Heti asetuksen tultua voimaan Lentotullissa pysäytettiin useita lentorahtina Suomeen saapuneita ja itään päin matkalla olevia lähetyksiä. Näiden pysäytysten jälkeen väärentäjät kuitenkin havaitsivat pian, että tällaisiin lähetyksiin voidaan taas puuttua EU:n alueella, ja samankaltaisia lähetyksiä ei Helsinki-Vantaan lento-

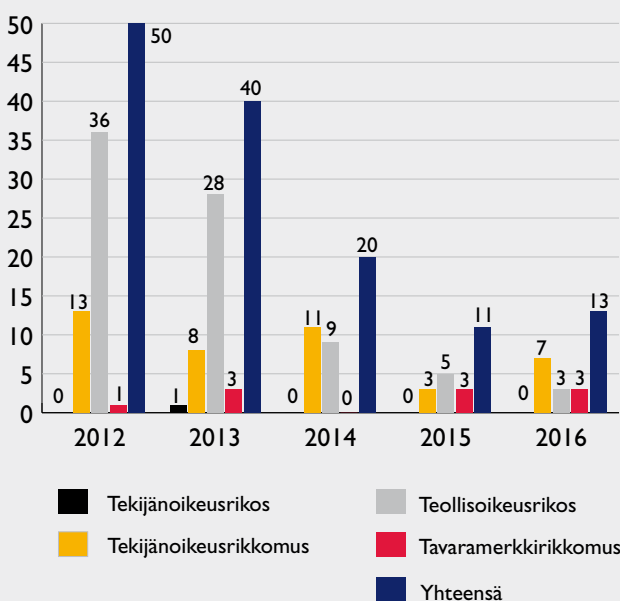
kentän kautta ole enää sittemmin tullut. Myös Nuijamaalla, Vaalimaalla ja Kotkassa on asetuksen voimaantulon jälkeen tarkastettu transitoeriä, jotka ovat kuitenkin osoittautuneet aidoiksi tuotteiksi.

Koska itään päin suuntautuva transitoliikenne on viime vuosina vähentynyt, on todennäköistä, että transitopysäytöksissä ei tulla tulevaisuudessa pääsemään samoihin määriin kuin ennen vuotta 2012.

Tuoteväärennösten kuljetusmuodot ovat muuttuneet radikaalisti muutaman viime vuoden aikana. Väärentäjät ovat huomanneet, että kiinnijäämisriski on huomattavasti alempi posti- ja pikarahtiliikenteessä kuin rahtiliikenteessä. Lisäksi väärentäjien taloudelliset menetykset ovat pienissä lähetyksissä pienempiä, kun tullit poimivat tavaravirroista pois yksittäisiä kappaleita eivätkä kokonaisia konttilähetyksiä.

Suomessa ei ole varsinaista sisämarkkinoilla olevaa väärennösongelmaa. Tämä on havaittu myös Euroopan Unionin Teollisoikeuksien viraston tekemissä tutkimuksissa. Toisaalta pienten lähetysten pysäytysten määrän suuri kasvu kertoo, että ongelma on nimenomaisesti nettikaupassa, josta potentiaalisesti hyvinkin vaaralliset tuotteet toimitetaan suoraan kuluttajille ilman välikäsiä. Valvonnan on siis pystyttävä sopeutumaan uuteen tilanteeseen.

Immateriaalirikokset 2012–2016

Tulli valvoo tuoteväärennösten maahantuontia ja pyrkii estämään niiden pääsyn markkinoille. Valvontaa tehdään muun muassa tavaroihin kohdistuvien fyysisten tarkastusten yhteydessä.

Yritystarkastus

Yritystarkastus varmistaa toiminnallaan tulli- ja verotusasioinnin oikeellisuutta ja yhdenmukaisuutta, edistää ja turvaa ulkomaankaupan sujuvuutta sekä suojaa yhteiskuntaa muun muassa heikentämällä harmaan talouden toimintaedellytyksiä. Yritystarkastus tekee tiivistä yhteistyötä Tullin eri osastojen sekä kotimaisten ja ulkomaisten sidosryhmien kanssa.

Tarkastettavat yritykset valitaan vuosittaisen tarkastussuunnitelman laatimisen yhteydessä sekä tarkastusvuoden kuluessa. Vuosisuunnitelmaan varataan kiintiö nimeämättömille tarkastuskohteille, joilla tarkoitetaan tarkastuksia, joita tiedetään tulevan tarkastusvuoden aikana, mutta joita ei pystytä vielä yritystasolla nimeämään.

Äkillisiä tarkastustarpeita syntyy vuosittain muun muassa sidosryhmiltä tulevien tarkastuspyyntöjen seurauksena sekä lupa-asiakkaiden hakemuksiin ja seurantaan liittyen. Paine erityisesti lupa-asiakkuuteen liittyvien etupainotteisten kirjanpidontarkastusten ja arviointien tekemiseen on kasvamassa EU:n säännösmuutosten ja tarkastusten, uusien asiakkuuksien sekä toimijoiden kokonaisvaltaisen valvonnan seurauksena.

Tarkastusalueet ja -aiheet prio-

risoidaan yritystarkastuksen painopistealueiden mukaisesti. Kohdevalinnat tehdään pääsääntöisesti hyödyn-tämällä valtakunnallisia riskikriteereitä ja -malleja. Yritystarkastuksen laatima vuosittainen tarkastussuunnitelma sisältää yritystarkastuksen koh-teiden lisäksi myös yritystarkastuk-sen ohjauksessa olevien toimipaikka-osaston ja Sähköisen palvelukeskuk-sen tarkastuskohteet.

Vuonna 2016 yritystarkastuksen kokonaistavoite oli 415 tarkastusta, joista 222 kappaletta (n. 53,5 %) oli yrityskohtaisesti nimettyjä tarkastuksia ja 193 kappaletta (n. 46,5 %) nimeämättömiä tarkastuskohteita.

Suoritetut tarkastukset ja niiden verotukselliset toimenpide-ehdotukset

Vuonna 2016 yritystarkastajat havaitsivat niin yritysten tietämättömyydestä, huolimattomuudesta kuin piittaamattomuudestakin johtuvia laiminlyöntejä, puutteita, virheitä sekä jopa väärinkäytöksiä. Epäilyllyydestä toiminnasta johtaa aina tutkintapyyntöön tekemiseen Tullin rikostutkinnalle. Vuonna 2016 yritystarkastus teki 7 tutkintapyyntöä, jotka liittyivät

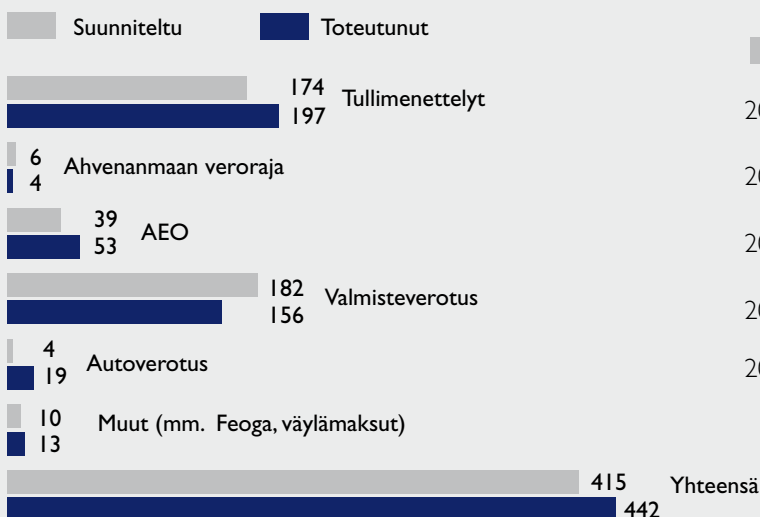
Vuonna 2016 tehtiin yhteensä 442 tarkastusta, joiden verotukselliset toimenpide-ehdotukset olivat huomattavat: lisäkantoa ehdotettiin yhteensä noin 60,8 miljoonaa euroa ja palautusta noin 3,1 miljoonaa euroa.

tullimenettelyihin ja valmisteverotukseen.

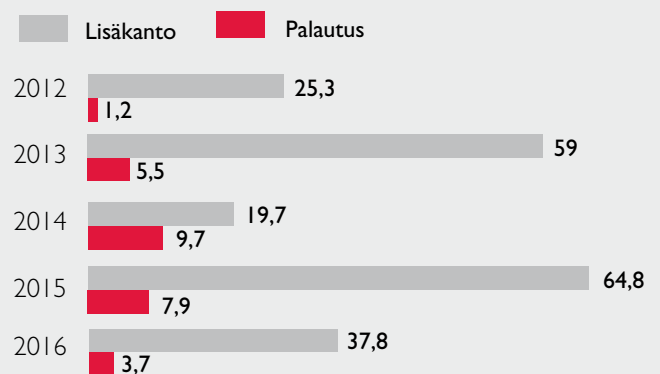
Vuonna 2016 tehtiin yhteensä 442 tarkastusta, joiden verotukselliset toimenpide-ehdotukset olivat huomattavat: lisäkantoa ehdotettiin yhteensä noin 60,8 miljoonaa euroa ja palautusta noin 3,1 miljoonaa euroa. Tarkastusalueita olivat tullimenettelyt, Ahvenanmaan veroraja, AEO, valmisteverotus, autoverotus, Maa-seutuviraston lukuun tehtävät tarkastukset ja väylämaksut.

Kolme suurinta yksittäistä lisäkantoehdotusta kohdistuivat vientimenettelyyn (18,2 milj. euroa), verottoman varaston toimintaan (13 milj.

YRTAn suunnitellut ja toteutuneet tarkastukset tarkastusalueittain (kpl) 2016

Lisäkannot ja palautukset YRTAn tekemistä yritys- ja asiakirjatarkastuksista (milj.euroa) 2012–2016

euroa) sekä sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverotukseen (6 milj. euroa). Vastaavasti kolme suurinta yksittäistä veronpalautusehdotusta liittyivät kaikki sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteveroon, joiden osalta veroja ehdotettiin palautettavaksi noin 1,3 miljoonaa euroa.

Mistä syystä lisäkantoa?

Tullimenettelyihin kohdistuneissa tarkastuksissa verotuksellisiin toimenpiteisiin johtivat pääasiassa käytettyihin tullitariffinimikkeisiin sekä ilmoitettuun tullausarvoon liittyvät virheet sekä virheet valmisteveron alaisten tuotteiden viennissä. Myös tulliasiointiin liittyvissä kirjanpidoissa ja Tullin lupaehtojen noudattamisessa havaittiin virheitä, jotka johtivat virhemaksujen määräämiseen.

Valmisteverotustarkastusten tärkeäksi kohteeksi osoittautuivat verottomat varastot. Merkittäviä lisäkantoehdotuksia aiheuttivat virheet, jotka liittyivät valmisteveron alaisten tuotteiden siirtoihin verottomasta varastosta valmisteverottomuusjärjestelmän ulkopuolelle.

Autoerotukseen liittyviä tarkastuksia tehtiin sekä uusiin että käytettyihin ajoneuvoihin. Suurimmat lisäkantoehdotukset liittyivät ajoneuvoihin, jotka rekisteröidyt asiamiehet olivat ilmoittaneet tieliikennerekisteriin, mutta joista ei ollut jätetty asianmukaista veroilmoitusta Tullille.

Polkumyöntitullit – avoimen kauppapolitiikan poikkeus

Yritystarkastus tarkastaa vuosittain myös polkumyöntitullien alaisten tavaroiden maahantuontia. Polkumyöntitullit ovat niitä harvoja viimeisiä keinoja, joilla EU voi rajoittaa tuontia alueelleen.

Polkumyöntin vastaisiin toimiin voidaan ryhtyä silloin, jos alihintainen tuonti aiheuttaa EU:n teollisuudelle olennaista vahinkoa, vaaran vahingon syntymisestä tai kun vastatoimet ovat EU:n edun mukaisia. Suomessa polkumyöntiasioista vastaa ulkoasiainministeriön kauppapoliittinen osasto. Polkumyöntitullin kantaa Tulli.

Yritystarkastus on pitkään tehnyt

polkumyöntitulleihin kohdistuvia systemaattisia jälkitarastuksia, joiden tarkoituksena on varmistaa, että polkumyöntitullit tulevat oikein maksettua. Tarkastuksissa on todettu virheitä erityisesti oikean nimikkeen, mutta myös alkuperämaan, ilmoittamisessa. Tällöin polkumyöntitullit on jälkitarastusten perusteella kannettu jälkikäteen.

Tärkeitä toimialoja/tuoteryhmiä on tarkastettu kattavasti, ja keskeiset toimijat on analysoitu. Näin on varmistettu, että verotuksen yhdenmukaisuus on toteutunut toimialakohteisesti.

Polkumyöntitullit ovat EU:ssa jatkuvan tarkastelun alla, ja EU edellyttää jäsenmaiden viranomaisilta hyvää valvontaa. Tällä hetkellä EU:ssa on voimassa noin 65 tuoteryhmää, joihin on asetettu polkumyöntitullit. Polkumyöntitulleja kohdistetaan mm. elintarviketuotteisiin, polttonesteisiin, kemiallisiin tuotteisiin, paperi-, tekstiili-, keramiikka-, alumiini- ja terästuotteisiin ja teknisiin tuotteisiin.

Polkumyöntitullit ovat maakohittaisia, ja tulliprosentit ovat usein erittäin korkeita. Tällä hetkellä polkumyöntitulleja joutuu maksamaan yleisimmin kiinalaista alkuperää olevista tuotteista, kuten myös Yhdysvaltain, Venäjän, Intian, Taiwanin, Korean, Indonesian ja Malesian alkuperää olevista tuotteista.

Valtuutettu talouden toimija – AEO

Yritystarkastus suorittaa vuosittain erilaisia tarkastuksia koskien valtuutettuja talouden toimijoita (AEO) sekä hakemuksen käsittelyprosessin aikana että aseman myöntämisen jälkeen. Valtuutettu talouden toimija on asema, jonka Tulli on myöntänyt jo 83 talouden toimijalle Suomessa.

EU:n uusi tullilainsäädäntö astui voimaan 1.5.2016. Kaikki ennen 1.5.2016 myönnetty AEO-valtuutukset on siis uudelleenarvioitava. Uudelleenarvioinnit koskevat noin 80 yritystä. Tämä on lisännyt yritystarkastuksen työmäärää.

Yritykset voivat hakea joko tuliyksinkertaistuksiin liittyvää valtuutusta (AEOC) tai vaarattomuuteen ja turvallisuuteen (AEOS) liittyvää valtuutusta tai molempia.

Vuonna 2016 saatiin valmiiksi 11 yrityksen arviointiraportit, ja näistä kahdeksalle on jo myönnetty AEO-valtuutus. Kaikissa arvioinneissa on havaittu kehitysalueita, poikkeamia tai molempia. Tällöin yritykset ovat voineet hakea määräajan pidennystä laitukseen asiansa kuntoon.

Sen jälkeen kun yritys on saanut AEO-valtuutuksen, on yritystä AEO-suuntaviivojen mukaan seurattava säännöllisesti. Yritys on käytävä tarkastamassa vähintään kolmen vuoden välein. AEO-seurannalla varmistetaan, että yritys täyttää edelleen arviointikriteerit.

Yrityksen AEO-valtuutuksen uudelleenarvioinnin aloittamisesta ja tuloksista ilmoitetaan komission järjestelmässä, jolloin tieto on kaikkien jäsenmaiden saatavilla. Ne yritykset, joissa on edellisen kerran käyty lähes kolme vuotta sitten tai joissa on havaittu puutteita tai muutoksia, arvioidaan yrityskäynnein. Vuonna 2016 valmistui seurantojen (15 kpl) lisäksi yhteensä 26 uudelleenarviointia.

Yritysten suurimmat haasteet vaarattomuuden ja turvallisuuden puolella ovat olleet erityisesti riskienarvioinnissa, toimitalurvallisuudessa sekä pääsynvalvonnassa, mutta myös tietoturvasuudessa on havaittu puutteita. Tullauskäytännöissä, varastot mukaan lukien, on joillakin yrityksillä ollut heikkoja tuloksia. Lisäksi turvallisuusvaatimusten välittäminen alihankkijoille, sisäisen valvonnan järjestelmä sekä henkilöstöturvallisuus ovat olleet monesti puutteellisia.

Ahvenanmaan veroraja

Yritystarkastus suoritti vuonna 2016 neljä tarkastusta koskien Ahvenanmaan verorajaa. Tarkastukset kohdistuivat sekä tullimenettelyihin että valmisteverotukseen. Tullimenettelyissä havaittiin vähäisiä virheitä, kun taas valmisteverotarkastukset johtivat hieman suurempaan lisäkantoon.

Alkoholirikokset

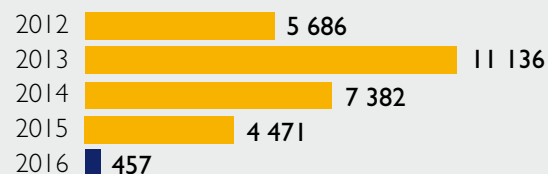
Alkoholirikosten ja takavarikoitun alkoholin määrät vähenivät vuonna 2016 huomattavasti edellisestä vuodesta. Vuoden 2016 aikana Tulli takavarikoi yhteensä 457 litraa alkoholia, mikä on yli 4 000 litraa vähemmän kuin vuonna 2015.

Pirtua takavarikoitiin vähäinen määrä (32 l), kuten aikaisempinakin vuosina. Matkustajatuonnin yhteydessä alkoholia otettiin haltuun yhteensä 8 988 litraa, ja veroharkintaan siirrettiin kaiken kaikkiaan noin 92 000 litraa alkoholia.

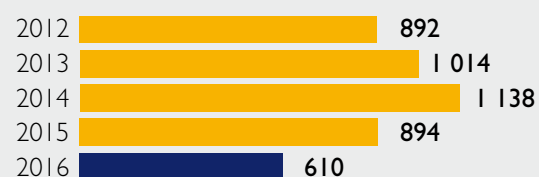
Alkoholirikoksina (kaikki tekemuodot mukaan luettuna) tutkittiin yhteensä 610 tapausta. Tapausten määrä laski lähes kolmasosalla edellisestä vuodesta.

Alkoholia myydään edelleen netin kautta kulluttajille. Isompien alkoholimäärien tuominen EU-alueelta omaan käyttöön näyttää johtavan myös siihen, että alkoholia myydään laittomasti Suomessa.

Tullin takavarikoima alkoholi (litraa)

Alkoholirikokset (kaikki tekemuodot)

Tapaus Viinakauppa.eu

Tullin talousrikostutkinnan Helsingin yksikössä oli tutkittavana törkeä veropetos liittyen www.viinakauppa.eu-verkkokaupan toimintaan. Kahden henkilön epäiltiin syyllistyneen törkeään veropetokseen organisoimalla yhdessä valmisteverotuksen alaisten tuotteiden etämyyntiä ja maahantuontia Suomeen 30.10.2014–12.11.2015 Viinakauppa.eu:n taustayhtiöiden yritystoiminnan kautta. Toisen henkilön epäiltiin syyllistyneen myös alkoholi-rikokseen.

Valmisteverolain mukaan verovastuu on kuljetuksen järjestäneellä yrityksellä riippumatta siitä, missä EU:n jäsenmaassa yritys toimii tai on rekisteröityneenä. Valmisteverotuksessa noudatetaan ns. kulutusmaaperiaatetta, jonka mukaan valmisteverot on maksettava siinä maassa, jossa tuote kulutetaan.

Arvonlisäverolain mukaan kauko-

myynnillä tarkoitetaan myyntiä, jossa myyjä huolehtii tavaroiden kuljettamisesta määränpäämaahan yksityishenkilöille tai heihin rinnastettaville ei-verovelvollisille henkilöille (mm. postimyynti).

Valviro.eu Oü myi verkkokauppa www.viinakauppa.eu:n välityksellä alkoholi-, tupakka- ja nikotiinituotteita Suomeen. Mainonta Viinakauppa.eu:n verkkosivustolla oli suunnattu yksinomaan suomalaisille kuluttajille. Tästä kertoi muun muassa se, että mainonta oli suomenkielistä ja maksutapavaihtoehtot olivat suomalaisia pankkeja. Koko verkkosivusto oli ainoastaan suomen kielellä.

Valviro.eu Oü ei ollut maksanut Suomeen valmisteveroja myymistään valmisteverojen alaisista tuotteista, eikä yrityksellä ollut veroedustajaa Suomessa. Yritys ei myöskään ollut suorittanut kaukomyynnin arvonlisävero-

ja Suomeen. Yritys kiersi toiminnallaan alkoholin etämyyntiin liittyvät valmisteverot sekä kaukomyyntiin liittyvät arvonlisäverot.

Esitutkinta päätettiin Tullissa huh-tikuussa 2016, jonka jälkeen syyttäjä suoritti rikosepäilyä koskevan syyteharkinnan. Rikosepäilyä koskeva oikeudenkäynti käynnistyi Helsingin käräjäoikeudessa 29.11.2016, ja tuomio annettiin kansliapäätöksenä 29.12.2016.

Helsingin käräjäoikeus tuomitsi toisen epäillyistä törkeästä veropetoksesta vankeuteen kahdeksi vuodeksi ja kahdeksaksi kuukaudeksi. Epäilty määrättiin myös liiketoimintakieltoon, joka päättyi 28.12.2020. Epäilty määrättiin suorittamaan Tullille korvauksena maksamatta jääneistä valmisteveroista 370 000 euroa ja Verohallinnolle maksamatta jääneistä arvonlisäveroista 60 000 euroa.

Toinen epäillyistä vapautettiin syyteistä. Tuomio ei ole tämänhetkisten tietojen mukaan lainvoimainen.

Alkoholin välitystä velaksi

Tullin Helsingin yksikkö suoritti vuonna 2016 esitutkinnan, joka koski Virosta matkustajatuontina tuotujen alkoholijuomien laitonta maahantuontia ja levitystä.

Jutun tutkinta sai alkunsa Helsingin satamissa tehdyistä havainnoista, joiden mukaan kaksi henkilöä matkusti säännöllisesti usean henkilön matkaseurueessa Viroon ja toi valmisteverolaissa säädettyjen ohjetasojen mukaisesti alkoholia Suomeen. Tehtyjen alkuselvitysten perusteella oli syytä epäillä, että todellisuudessa alkoholit tuotiin Suomeen kaupallisessa tarkoituksessa ja Tullille ilmoittamatta. Tulli alkoi tutkia asiaa törkeänä veropetoksena.

Ensimmäiset kiinniotot tehtiin syyskuussa 2016. Kiinniottojen yhteydessä takavarikoitiin pienehkö määrä alkoholia tilanteessa, jossa toinen pääepäilty myi alkoholia.

Kuulustelujen ja muiden esitutkinnassa ilmi tulleiden seikkojen perusteella oli syytä epäillä, että vuodesta 2011 aina kiinniottohetken asti

pääepäillyt olivat tuoneet yhdessä tuumin kaupallisessa tarkoituksessa maahan yhteensä noin 9 000 litraa väkeviä alkoholijuomia sekä noin 8 000 litraa olutta. Näin he olivat vältäneet maahantuontiveroja noin 150 000 euroa.

Valmisteverolain muutokseen eli 1.7.2014 asti pääepäillyt olivat itse tuoneet myytäväksi tarkoitetut alkoholijuomat Virosta Suomeen. Lakimuutoksen jälkeen maahantuonti oli järjestetty siten, että matkoille oli lähtenyt useampi henkilö mukaan, jotta yhdeltä matkalta oli mahdollista tuoda suurempi määrä alkoholijuomia kerrallaan. Alkoholijuomia ostettiin sekä laivalta että Virosta.

Esitutkinnassa selvisi, että alkoholijuomia myytiin velaksi alkoholiongelmallisille henkilöille pääkaupunkiseudulla. Esitutkinnan aikana takavarikoitiin lukuisia pankkikortteja, joihin oli tarralapulla liimattu kortin PIN-koodi. Pankkikortit olivat pääepäiltyjen hallussa, jotta he pystyivät nostamaan ostajien tileiltä alkoholijuomien ostoista muodostuneet velat. Lisäksi toisel-

ta pääepäillyltä takavarikoitiin henkilö-kortteja. Pankkikortit olivat olleet toisen pääepäillyn hallussa, jotta alkoholin ostajilla ei olisi ollut mahdollisuutta nostaa itse rahaa pankista. Kuulustelujen mukaan henkilöt ostivat maahantuotuja alkoholijuomia pääepäilyiltä, koska heille ei myyty alkoholia Suomessa. Alkoholijuomien ostajia epäillään esitutkinnan perusteella olleen kymmeniä.

Rikoksesta epäiltynä kuulusteltiin 17 henkilöä. Pääepäilyjä epäiltiin törkeästä veropetoksesta ja törkeästä alkoholirikoksesta. Henkilöitä, jotka olivat mukana alkoholijuomien laittomassa maahantuonnissa Virosta Suomeen, kuulusteltiin epäiltyinä törkeitä veropetoksista. Alkoholijuomien ostajia kuulusteltiin sen sijaan epäiltyinä laittomaan tuontitavaraan ryhtymisestä. Lisäksi yhden henkilön epäiltiin syyllistyneen rahanpesuun kätkemällä rikoksella saatua omaisuutta. Esitutkinnan aikana rahaa saatiin vakuustakavarikkoon sekä takavarikkoon yhteensä noin 27 000 euroa.

Rikoskokonaisuus on siirtymässä syyteharkintaan Helsingin syyttäjänvirastoon vuoden 2017 alkupuolella.

Savuke ja nuuska

Savukkeita otettiin vuonna 2016 Tullin haltuun kaikkiaan 4 288 555 kappaletta. Määrä on noin 900 000 kappaletta enemmän kuin vuonna 2015. Yhdessä tapauksessa Helsingin Vuosaareen Vietnamista saapuneesta kontista löydettiin 800 000 savuketta. Toisessa tapauksessa läpivalaisu paljasti 498 540 savuketta, jotka oli kätkeyty Venäjältä Nuijamaalle saapuneen tyhjän kylmäkuljetuskontin kattorakenteisiin. Ajoneuvon kuljettaja ei ilmoittanut maahan saapuessaan mitään tulliselvitettävää.

Savukkeita takavarikoitiin pääasiassa itärajalla Venäjältä Suomeen saapuvista henkilöautoista. Savukkeet oli yleensä kätkeyty ajoneuvon tavaratilaan tai rakenteisiin, esimerkiksi vararenkaiseen, istuimiin tai ajoneuvon oviin ja seiniin. Henkilöautojen kätkeissä tuotiin tavallisesti 1–300 kartonkia savukkeita kerralla.

Nuuskaan liittyviä rikostapauksia kirjattiin vuoden 2016 aikana noin 300, suunnilleen saman verran kuin edellisenä vuonna. Tapauksissa takavarikoitiin nuuskaa yhteensä noin 3 442 kiloa, joka tarkoittaa noin 114 734 kappaletta 30 gramman nuuskapurkkia. Takavarikkomäärä lähes kolminkertaistui vuodesta 2015. Nuuskaa tuotiin pääasiassa Ruotsista Suomeen matkustajien mukana, ja sitä lähetettiin myös postitse Ruotsista Suomeen.

Uuden tupakkalain maahantuontikiellot ja -rajoitukset

Uusi tupakkalaki (549/2016) tuli voimaan 15.8.2016. Lain valmistelusta vastasi sosiaali- ja terveysministeriö, jolle on säädetty tupakkalain yleinen johto ja ohjaus. Uudistuksessa pantiin täytäntöön EU:n tupakkatuotedirektiivi, mutta osa muutoksista perustuu kansalliseen omaan harkintaan ja lain-säädäntötarpeisiin.

Tulli on säädetty laissa toimivaltaiseksi viranomaiseksi, jonka tehtävänä on valvoa tupakkalaissa säädettyjen maahantuontikieltojen ja -rajoitusten noudattamista ulkorajoilla ja sisäliikenteessä sekä tuonnissa Ahvenanmaalta muualle Suomeen. Tupakkalain rajoitusten ja kieltojen valvonnan lisäksi Tulli suorittaa valmisteverovalvontaa ja toimii esitutkintaviranomaisena tupakan ja nuuskan laittomaan maahantuontiin liittyvissä rikoksissa.

Tupakkalain kokonaisuudistuksen seurauksena Tullin valvottavaksi tuli useita uusia maahantuontikieltoja ja -rajoituksia. Tulli muun muassa valvoo Euroopan talousalueen ulkopuolisista maista tapahtuvan maahantuontin aikarajoja, varoitusmerkintävaatimukseen perustuvia määrällisiä rajoja, alaikäisiä koskevaa maahantuontikiel-

toa, savuttomien tupakkatuotteiden maahantuonnin kieltoa sekä kieltoa tuoda maahan elinkeinonharjoittajalta etäviestimen välityksellä hankittuja tai vastaanotettuja tupakkatuotteita.

Uuden lain myötä myös sähkösavukkeet ja niissä käytettävät nikotiini- ja muut nesteet otettiin tupakkalain sääntelyn piiriin. Yksityshenkilöt voivat tuoda maahan vuoden 2017 kesäkuun loppuun saakka sähkösavukkeita ja nikotiininesteitä tilaamalla niitä ulkomailta, mutta 1.7.2017 lähtien niiden hankkiminen ja vastaanottaminen elinkeinonharjoittajalta etäviestimen välityksellä kielletään.

Tullin havaintojen mukaan matkustajat ovat olleet hyvin tietoisia tupakkalain mukaisista maahantuontirajoituksista. Tulli on informoinut sekä matkustajia että yritysasiakkaita uusista kielloista ja rajoituksista muun muassa jakamalla toimipaikoilla tiedotuslehtisiä ja tiedottamalla muutoksista Tullin nettisivuilla ja sosiaalisessa mediassa.

Lainmuutos lisäsi tupakan salakuljetustapauksia

Tullissa tutkittiin aikavälillä 1.1.–14.8.2016 yhteensä 392 tupakkatuoterikkomusta eli tapauksia, joissa tupakkatuotteita oli salakuljetettu matkustajaliikenteessä ja tuotu maahan lainvastaisesti. Uuden tupakkalain voimaantulosta 15.8.2016 alkaen tupakkatuoterikkomukset tutkitaan lievinä salakuljetusrikoksina.

Lainmuutoksen jälkeen tupakkatuotteiden lieviä salakuljetuksia todettiin loppuvuonna (15.8.–31.12.2016) yhteensä 378 tapausta. Samanpituisena aikana (1.4.–14.8.2016) ennen uu-

den tupakkalain voimaantuloa tupakkatuoterikkomuksia havaittiin yhteensä 199 tapausta.

Jos tupakkatuotteiden lievien salakuljetusten tapausmääriä 4,5 kuukauden aikana uuden tupakkalain voimaantulon jälkeen verrataan tupakkatuoterikkomusten tapausmääriin samanpituisena aikana ennen uuden tupakkalain voimaantuloa, voidaan todeta, että tapausten määrä nousi uuden tupakkalain voimaantulon jälkeen noin 90 prosentilla.

Määrän kasvuun vaikuttaa uuden tupakkalain tiukennukset.

Nuuskan ammattimaista salakuljetusta ja levitystä Pohjois-Ruotsista Suomeen

Tulli takavarikoi keväällä 2016 tullitarkastuksissa Pohjois-Suomessa kahdella eri kertaa yhteensä yli 17 000 nuuska-purkkia, jotka sisälsivät 226 kiloa nuuskaa. Nuuskat tuotiin maahan paketti- ja henkilöautolla. Kaksi epäiltyä otettiin kiinni, ja lisäksi toisen henkilön hallusta takavarikoitiin suuri määrä nuuskan myynnistä saatua käteistä rahaa.

Esitutkinnassa selvisi, että nuuskaa oli tuotu laittomasti maahan vuoden 2016 aikana yhteensä noin 500 kiloa. Maahantuodusta nuuskasta vältettyjen verojen määrä oli noin 188 000 euroa.

Nuuskan salakuljetuksen lisäksi tutkinnassa selvitettiin toisen epäillyn neljä aikaisempaa salakuljetusta, joissa nuuskaa oli ehditty levittää kulutukseen yhteensä noin 280 kiloa.

Salakuljettajat käyttivät maahan tullessaan eri reittejä välttääkseen tullitarkastukseen joutumisen. Nuuskan salakuljetuksiin osallistuneita epäillään törkeästä veropetoksesta ja salakuljetuksesta. Rangaistusmaksimi törkeästä veropetoksesta on neljä vuotta vankeutta.

Elokuussa 2016 voimaan tulleen tupakkalain mukaan yksityishenkilö saa omaa henkilökohtaista käyttöön varten tuoda mukanaan yhteensä enintään 1 000 grammaa savuttomia tupakkatuotteita, kuten nuuskaa, kalenterivuorokaudessa. Lahjaksi savuttomia tupakkatuotteita ei saa tuoda. Lisäksi savuttomien tupakkatuotteiden hankkiminen ja vastaanottaminen postitse tai vastaavalla tavalla Suomen ulkopuolelta on kiellettyä.

Nuuskan tuonti on lisääntynyt viime vuosina, mutta sitä saa tuoda vain omaan käyttöön.

Laitonta nuuskakauppaa käydään pääasiassa käteiskauppana, ja voitot ovat suuria.

Tullin haltuun rikosasioissa otetut savukkeet 2012–2016

2012	28 milj. kpl
2013	3,8 milj. kpl
2014	4,9 milj. kpl
2015	3,4 milj. kpl
2016	4,3 milj. kpl

Tullin takavarikoima nuuska 2012–2016

2012	383 kg
2013	673 kg
2014	542 kg
2015	1 204 kg
2016	3 442 kg

Huumauserikokset ja huumausaineiden lähtöaineet

Tullin tietoon tuli vuoden 2016 aikana yhteensä 3 187 huumauserikosta. Määrä kasvoi edellisestä vuodesta lähes 900 tapauksella. Perusmuotoisia tapauksia oli hieman alle kolme tuhatta, mikä on noin tuhat tapausta enemmän kuin edellisvuonna. Myös törkeiden huumauserikosten määrä kasvoi – tapauksia oli vuonna 2016 yhteensä 254. Epäiltyinä törkeissä huumauserikoksissa oli 325 henkilöä. Ulkomaalaisten epäiltyjen osuus törkeissä tapauksissa oli noin 40 prosenttia. Suurimman ryhmän näistä muodostivat Liettuan, Latvian, Viron ja Gambian kansalaiset.

Perusmuotoiset tapaukset paljastuivat valtaosaltaan postiliikenteen valvonnassa. Tästä voidaan päätellä, että huumausaineita tilataan verkosta yhä enemmän.

Vuonna 2016 huumausaineita takavarikoitiin 1 036 kiloa, mikä on hieman vähemmän kuin vuonna 2015 (1 277 kg). Lasku selittyy suurelta osin sillä, että khatin takavarikkomäärä pieneni edellisvuoden noin tuhannes-ta kilosta 800 kiloon.

Huumausaineet salakuljetaan Suomeen pääosin Baltiasta ja läntisestä Euroopasta. Suomi on huumausaineiden kauttakuljetusmaa, jonka kautta salakuljetetaan huumausaineita sekä Venäjälle että Länsi-Euroopan alueelle ja Pohjoismaista erityisesti Norjaan.

Synteettiset huumausaineet

Amfetamiinia ja metamfetamiinia takavarikoitiin yhteensä 56,2 kiloa vuonna 2016. Vaikka määrä on huomattavasti pienempi kuin edellisvuonna (135,9 kg), on se kuitenkin lähellä viimeisen kymmenen vuoden keskiarvoa 55,85 kg. Useimmiten amfetamiinin tai metamfetamiinin salakuljettajina ovat toimineet ulkomaan kansalaiset. Amfetamiinia saapui kokonaisuutena suurehko määrä kirjelahetyksinä muun muassa Saksasta. Suomeen salakuljetettiin amfetamiinia myös nestemäisessä muodossa (amfetamiiniöljy, -emäs) niin sanottuna ”puolivalmisteena”. Yhdestä litrasta amfeta-

miiniöljyä saadaan rikkihapolla saostamalla noin 1,2 kg 100-prosenttista amfetamiinisulfaattia, ja tästä jatkettuna n. 5 kg katukauppavahvuista amfetamiinia. Metamfetamiinia ja sen kiteistä muotoa on näkynyt Suomessa yhä enemmän, ja tämä näkyy myös Tullin takavarikoissa, joista metamfetamiinin osuus kokonaismäärästä oli lähes puolet.

Uudet psykoaktiiviset aineet ovat edelleen ongelma ja aineiden kirjo on valtava. Näiden aineiden tilastollinen vertailu on hankalaa, koska aineet luokitellaan kolmeen eri ryhmään: huumausaineet, kuluttajamarkkinoilla kielletyt aineet (KKP) ja luokittelemattomat aineet. Uusia aineita tulee markkinoille jatkuvasti ja vanhoja poistuu.

Vuodessa tavataan noin 100 erilaista ainetta, joista suurin osa on uudistuneen lainsäädännön ansiosta luokiteltua ja takavarikoitavissa. Aineiden tuontia Suomeen lainsäädäntö ei kuitenkaan ole estänyt, vaan Tullilaboratorion tutkimat näytemäärät ovat pysyneet samalla tasolla kuin ennen lainsäädännön muutoksia. Luokittelu huumausaineeksi ei ole romahduttanut joidenkin aineiden suosiota. Esimerkiksi Alfa-PVP:tä salakuljetetaan Suomeen edelleen runsaasti sen saamasta huumausaineluokituksesta huolimatta.

Opioideja ja niiden muunnoksia löydetään Euroopassa enemmän ja enemmän. Vuonna 2016 EU:ssa havaittiin 12 erilaista fentanyylijohdannaista, joiden käyttö on johtanut kuolemantapauksiinkin. Suomessa näitä aineita on tavattu vielä suhteellisen vähän, mutta muun muassa muunto-opioidi U-47700 on ehtinyt olla osallisena kahdeksassa kuolemantapauksessa vuonna 2016. Karfentanyyliä on löydetty yhdestä vainajasta.

Lähialueillamme Virossa ja Ruotsissa ongelma on suurempi. Koska fentanyylit imeytyvät ihon läpi, on viranomaisten käsiteltävä näitä aineita erityisen huolellisesti.

Ekstaasia takavarikoitiin vuonna 2016 noin 107 000 tablettia, mikä on yli kymmenkertainen määrä verrattu-

na edellisvuoden 9 791 tablettiin. Voimakasta kasvua selittävät erityisesti verkosta tilattujen suurien erien takavarikot.

Subutex

Subutex on edelleen suosittua huumausaineiden käyttäjien keskuudessa, ja sitä salakuljetetaan suuria määriä Suomeen. Vuonna 2016 takavarikoitiin 20 994 Subutex-tablettia, mikä on kaksi tuhatta enemmän kuin edellisenä vuonna.

Subutexia salakuljetetaan useimmiten tuhansien tablettien erissä Ranskasta Saksaan ja Ruotsiin ja edelleen laivaliikenteessä Suomeen. Subutexin päihdekäyttö on edelleen yleistä, ja ongelma on levinnyt koko Suomeen. Ulkomaalaisista salakuljetusta hoitavat pääasiassa pohjoisafrikkalaisia alkuperää olevat sekä liettualaiset ja virolaiset henkilöt.

Subutex-tablettien katukauppahinnassa on edelleen suuria eroja eteläisen ja pohjoisen Suomen välillä. Pääkaupunkiseudulla tablettien katukauppahinta on noin 30–50 euroa kappaleelta, kun taas Pohjois-Suomessa kappalehinta voi nousta 100–120 euroon. Vankiloissa hinta saattaa olla useita satoja euroja tabletilta.

Subutexin houkuttelevuutta lisää suuren kysynnän lisäksi myynnistä saatava voitto. Yhden tabletin hankintahinta Ranskassa on noin 5 euroa.

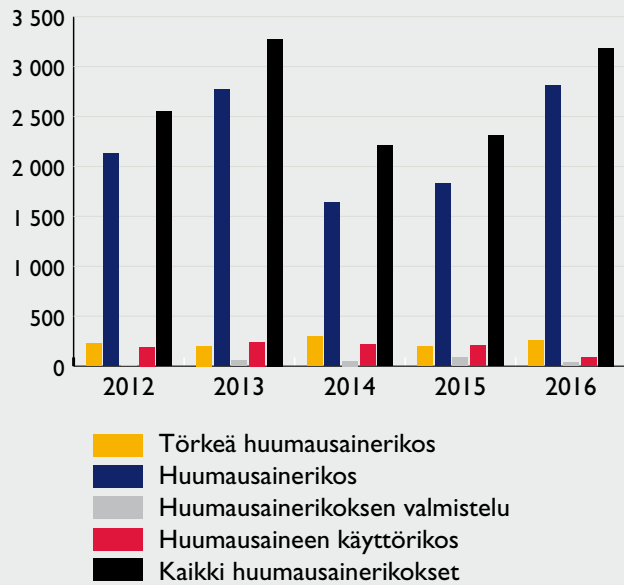
Kannabis

Vuonna 2016 hasista takavarikoitiin reilusti edellisvuotta enemmän – yhteensä 67 kiloa. Marihuanaa taas takavarikoitiin 25,4 kiloa, mikä on selvästi vähemmän verrattuna edellisvuoden määrään 63,9 kiloa. Hasis ylitti takavarikkomäärässä marihuanan ensimmäisen kerran kolmeen vuoteen.

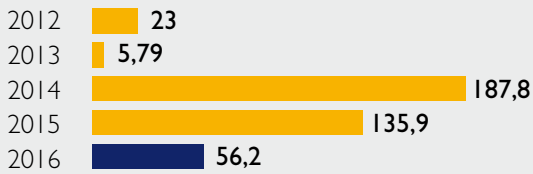
Kannabis on käytetty huumausaine Suomessa. Marihuanan kotikasvatuksen suosiota on lisännyt se, että kannabiksen siemeniä ja kasvatusvälineitä on helppo tilata internetin kautta. Paljastuneet tapaukset ovat osoittaneet, että huumausaineiden kasva-

Metamfetamiinia ja sen kiteistä muotoa on näkynyt Suomessa yhä enemmän, ja tämä näkyy myös Tullin takavarikoissa, joista metamfetamiinin osuus kokonaismäärästä oli lähes puolet.

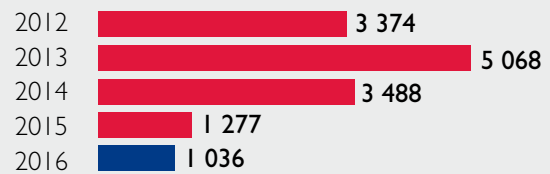
Huumausainerikokset 2012–2016

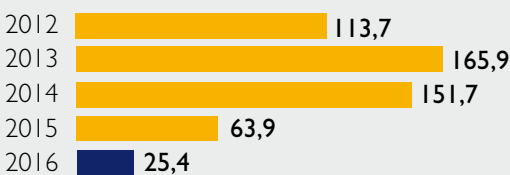
Takavarikoitu amfetamiini (kiloa) 2012–2016 (sisältää metamfetamiinin)

Takavarikoidut huumeet (kiloa) Tullin tutkimissa jutuissa 2012–2016

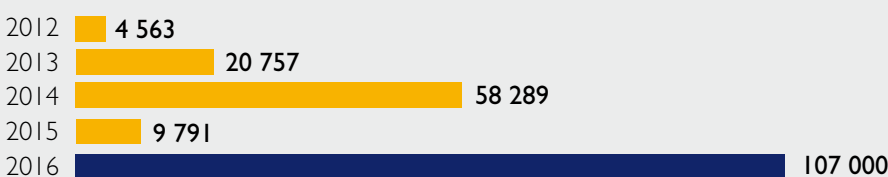
Takavarikoitu marihuana (kiloa) 2012–2016

Tullin takavarikoimat buprenorfiinia sisältävät tabletit 2012–2016

Takavarikoitu ekstaasi (tablettia) 2012–2016

tus on muuttunut entistä ammattimaisemmaksi.

Hasiksen kehonsisäinen salakuljetus, erityisesti lentoteitse Espanjasta, pysyi ilmiönä myös vuoden 2016 aikana.

Kokaiini

Vuonna 2016 Tulli takavarikoi kokaiinia yhteensä 8,62 kiloa, mikä on lähes kolme kiloa enemmän kuin edellisvuonna. Määrä on suurin yli kymmeneen vuoteen ja aiemmista vuosista poiketen, suurehkoa määrää ei selitä yksi yksittäinen iso takavarikko, vaan merkittäviä takavarikoita on tehty vuonna 2016 useampia. Kokaiini on selkeästi yleistymässä Suomessa.

Khat

Vuonna 2016 khatia takavarikoitiin 812 kiloa, mikä on pienin määrä yli kymmeneen vuoteen.

Khatia lähetetään kuivattuna Suomeen suoraan tuotantoalueilta (Etiopia, Kenia) kuriiri- ja postilähetysten kautta. Khat-kasvin painosta häviää kuivaustaessa noin 60–70 prosenttia, mutta vaikuttava aine katinoni säilyy hyvin. On arvioitu, että 100 grammaa kuivattua khatia sisältää katinonia yhtä paljon kuin 200 grammaa tuoretta khatia. Tämä selittää osin takavarikoidun määrän voimakkaan vähenemisen. Ei ole kuitenkaan todennäköistä, että khatin käyttö tiettyjen vähemmistöjen piirissä olisi laskenut samassa suhteessa.

Huumausaineiden lähtöaineet eli prekursorit

Luokiteltuja huumausaineiden lähtöaineita takavarikoidaan vuosittain erittäin vähän. Luokiteltujen prekursorien lisäksi on olemassa useita luokittelemattomia aineita, joiden maahan tuontia ei ole rajoitettu ja jotka soveltuvat käytettäväksi huumausaineiden valmistuksessa. Viime aikoina Tullissa on tehty havaintoja tämän kaltaisista lähetysten maahan saapuvien postitai pikakuriirilähetysten valvonnassa.

Suomea ei voida kansainvälisesti pitää suurena huumausaineiden tuotanto- tai lähtömaana, mutta muualla Euroopassa havaitut huumausaine-

rikollisuuden ilmiöt ovat hyvin usein ilmaantuneet myös Suomeen. On siis mahdollista, että synteettisten huu-

mausaineiden valmistus lisääntyy myös Suomessa, ainakin pienimuotoisena.

Takavarikoituja ekstaasi-tabletteja

Tullin takavarikoimaa Suomen kautta Latviaan matkalla ollutta kuivattua khatia.

Tullin tekemällä kotietsinnällä takavarikoituja Psilocybe-sieniä.

Törkeä huumausainerikos – kokaiinia, kidemäistä MDMA:ta, ekstaasia ja amfetamiiniöljyä

Tulli tutki huumausaineiden maa-
hantuontiorganisaatiota, joka toi-
mi 1.12.2014–17.2.2016. Organisaatio
tuotti Suomeen 288,3 grammaa
kokaiinia, 1 050 grammaa kidemäistä
MDMA:ta, 3,42 litraa amfetamiini-
niöljyä ja 22 258 kappaletta ekstaasi-
tabletteja. Takavarikkoon kotietsin-
nältä ja postilähetyksistä saatiin 238,3
grammaa kokaiinia, 104 grammaa ki-
demäistä MDMA:ta, 1,92 litraa amfe-
tamiiniöljyä, 12 258 kappaletta eks-
taasitabletteja sekä 70,5 grammaa
amfetamiiniöljystä valmistettua amfe-
tamiinia.

Organisaatiota johti yksi henkilö,
joka rekrytoi toimintaan yhden hen-
kilön lisää marras-joulukuussa 2014 ja
toisen henkilön syksyllä 2015. Organi-
saation johtaja hoiti huumausaineiden
alkurahoituksen, tilaamisen, valmistuk-
sen ja edelleenmyynnin. Kaksi muuta
henkilöä vastaanottivat lähetykset sekä
varastoivat ja pakkasivat huumaus-
aineet uudelleen.

Huumausaineet tilattiin Tor-ver-
kossa olevista kaupoista ja siellä toi-
mivalta myyjältä. Huumausaineiden
myynnistä saatuja varoja tallennettiin
bitcoin-automaattiin, ja osa ostoksista
maksettiin bitcoineilla. Tilaukset saa-
puivat maahan pääsääntöisesti pika-

rahtiyhtiöiden, kuten DHL:n ja GLS:n,
kuljetuksissa.

Huumausaineita vastaanottaneet
henkilöt pakkasivat huumausaineet
pienempiin eriin johtajan antamien
ohjeiden mukaisesti. Toimintaa varten
hankittiin muun muassa vakuumikone
ja tablettien valmistamiseen soveltu-
va kone, jolla kidemäisestä MDMA:sta
valmistettiin ekstaasitabletteja.

Amfetamiiniöljystä valmistettiin
amfetamiinia lisäämällä siihen metano-
lia, rikkihappoa ja jatkeainetta. Yhdes-
tä litrasta amfetamiiniöljyä saatiin noin
kolme kiloa valmista jauhemaista am-
fetamiinia, jonka pitoisuus oli 35–45

prosenttia.

Lisäksi organisaatio ehti levittää
arviolta 50 grammaa kokaiinia ja 946
grammaa kidemäistä MDMA:ta, josta
laskelmien mukaan valmistettiin noin
606 ekstaasitablettia sekä 1,48 litraa
amfetamiiniöljyä, josta valmistettiin
4 429,5 grammaa 35–45-prosenttista
amfetamiinia ja 9 823 ekstaasitablet-
tia. Rikoshyötyä organisaation katsot-
tiin saaneen yhteensä 150 143 euroa.

Organisaation henkilöt tuomittiin
Vantaan käräjäoikeudessa erimittaisiin
vankeusrangaistuksiin, jotka vaihtelivat
viiden vuoden ja seitsemän vuoden ja
kuuden kuukauden välillä.

*Amfetamiiniöljyä
ihonhoitotuotepulloissa.*

Suuri määrä klonatsepaami-huumeita

Lentotullissa tarkastettiin toukokuu-
ssa 2016 Unkarista saapunut brutto-
painoltaan 5,2 kilon pikarahtilähe-
tys, josta paljastui 28 670 kappaletta
2 milligramman klonatsepaamitablet-
teja, jotka oli pakattu muovipusseihin.

Epäillyn asuntoon tehtiin kotiet-
sintä, jolloin tavoitettiin itse epäilty.
Hänellä oli tietokoneellaan kyseisen
huumeiden lähetysten seuranta pääl-
lä. Seurantatunnus löytyi kotietsinnän
tuloksena.

Esitutkinnassa epäilty myönsi te-
on ja kertoi tehneensä tilauksen Tor-
verkon kautta.

Asiantuntijalausuntojen mukaan
tavanomainen klonatsepaamin vää-
rinkäyttöannos suun kautta otettuna
on noin kaksi milligrammaa, joten löy-
detystä määrästä olisi saanut 28 670
käyttöannosta.

Käräjäoikeudessa epäilty tuomit-
tiin törkeästä huumausainerikoksesta
3 vuoden ehdottomaan vankeusran-
gaistukseen.

Klonatsepaami (kauppanimi
Suomessa on Rivatril, Yhdysvallois-
sa Klonopin ja muualla maailmas-
sa Rivotril) on bentsodiatsepiiniin
kuuluva kemiallinen lääkevalmiste,
jota käytetään Suomessa ensisijai-
sesti epilepsian hoidossa. Sitä käytetään
myös paniikkihäiriön ja muiden
ahdistuneisuushäiriöiden, dystonian
sekä erilaisten kouristusten hoidossa.
Klonatsepaami on muiden bentso-
diatsepiinien tavoin niin sanottu
kolmiolääke.

Lähde: Wikipedia

Kokaiinin salakuljetusyritys Turussa

Tullin Varsinais-Suomen liikkuva ryhmä suoritti valvontaa Turun satamassa 22.8.2016 iltalaivalla maahan saapuihin ajoneuvoihin. Tarkastukseen otettiin Viron rekisterikilvissä oleva henkilöauto, jonka kyydissä oli miespuolisen kuljettajan lisäksi kaksi miestä ja yksi nainen. Auto ohjattiin auton tarkastussuojaan. Tarkastuksessa etupenkillä matkustajana olleelta mieheltä löytyi kaksi pientä pussia valkoista jauhetta, joka myöhemmin osoitautui kokaiiniksi. Tullimiesten huomion kiinnitti erityisesti etupenkin matkustajan jalkatilasta löytynyt kirkkaalla nesteellä täytetty kondomi.

Auton tarkemmassa tarkastuksessa takaluukusta löytyi lisää nesteellä täytettyjä kondomeja. Kaikkien tarkastuksessa löydettyjen kondomien yhteispaino oli 1,1 kiloa. Nesteseen tehty pika-analyysi osoitti, että nesteen joukossa on kokaiinia. Kaikki neljä Viron kansalaista, iältään 28–36-vuotiaita, otettiin kiinni ja vietiin Turun poliisiasemalle epäiltynä törkeästä huumausainerikoksesta. Tullin Turun tutkintayksikkö aloitti asiassa esitutkinnan, jossa kaikkia neljää epäiltiin huomattavan suuren kokaiinierän maahantuonnista. Epäillyt vangittiin esitutkinnan alkuvaiheessa.

Esitutkinnan aikana kävi ilmi, että ajoneuvoa kuljettanut mies oli suunnitellut kokaiinin salakuljetuksen. Hän oli kesän 2016 aikana etsinyt henkilöitä, jotka voisivat salakuljettaa kokaiinia Perusta, Etelä-Amerikasta Eurooppaan ja edelleen Suomeen. Miehen rikoskumppaniksi oli valikoitunut auton etupenkillä istunut mies, joka oli luonut kontaktit kokaiinin myyntiin asuessaan aiemmin usean vuoden ajan Perussa.

Varsinaisiksi kuriireiksi kaksikko valitsi ennestään tuntemansa miehen sekä tämän tyttöystävän; kaksikon, joka istui auton takapenkillä auton saapuessa maahan. Talousvaikeuksien kanssa kamppailevan pariskunnan motiivi rikolliseen toimintaan ryhtymiseen oli ollut 7 500 euron palkkio.

Pariskunta sai matkaa varten rahaa salakuljetustoiminnan pääepäillyl-

tä. Näillä rahoilla pariskunta matkusti lentäen ensin Tallinnasta Amsterdamiin ja edelleen Amsterdamista Peruuun. Siellä he saivat valmiiksi kontaktoidulta kokaiinikauppiaalta rahaa vastaan pahvilaatikon, jonka sisällä oli 60 kappaletta kokaiinilla ja nesteellä täytettyjä kondomeja.

Pariskunnan tarkoituksena oli niellä kaikki 60 kondomia, mutta loppujen lopuksi mies kykeni nielemään niitä ainoastaan 40 kappaletta. Naisen rooliksi jäi kehonsisäisen kokaiinisalakuljettajan matkaseurana olemisen. Pariskunta lensi Perusta takaisin Amsterdamiin, jossa mies ulosti hotellihuoneessa vuorokauden aikana kaikki 40 kondomia.

Pariskunnan Perun matkan aikana kaksi muuta toiminnassa mukana ollutta miestä oli aloittanut automatkan kohti Amsterdamia, josta heidän oli tarkoitus hakea kokaiiniin Eurooppaan salakuljettanut pariskunta. Miehet matkustivat ensin laivalla Turusta Tukholmaan ja ajoivat sitten Tanskan ja Saksan kautta Amsterdamiin Hollantiin.

Miehet hakivat pariskunnan hotellista ja aloittivat paluumatkan kohti Suomea. Pariskunnan tarkoituksena oli ensin ollut lentää Amsterdamista takaisin Tallinnaan, mutta hei-

dän rahansa loppuivat ja siksi heidän oli tyytyminen automatkaan Pohjois-Euroopan halki. Lopulta nelikon matka päättyi Turun satamaan ja tullitarkastukseen.

Laboratoriotutkimuksissa selvisi, että nestemäistä kokaiinia oli kondomien sisällä yhteensä 911 millilitraa. Nestehaihduttamalla määrästä olisi saatu yhteensä 565 grammaa kokaiinjauhetta. Tällöin kokaiiniin pitoisuusprosentti olisi ollut 92–94.

Esitutkinnan aikana selvisi, että kokaiinin katukauppahinta Perussa oli ollut hyvin alhainen: vain muutama euro/gramma. Suomessa kokaiinin katukauppahinta on noin 150–200 euroa/gramma. Koko kokaiinierän katukauppahinta Suomessa olisi siis ollut noin 85 000–113 000 euroa. Määrästä olisi saanut noin 1 100 käyttöannosta. Esitutkinnassa selvisi, että huumausaineet oli tarkoitettu myyntiin nimenomaan Suomen markkinoille.

Tapauksesta tekee mielenkiintoisen salakuljetustapa, eli että huumeet tuotiin maahan nestemäiseen aineeseen liuotettuna. Pääsyy huumausaineiden muuttamiseen nestemäiseen muotoon oli estää aineen paljastumisen tullitarkastuksissa.

Varsinais-Suomen käräjäoikeus

Turun Tullin takavarikoimat kondomit, jotka olivat täytetty nesteellä ja kokaiinilla.

tuomitsi nelikon joulukuussa 2016 vankeusrangaistuksiin törkeistä huumausainerikoksista.

Toiminnan pääsuunnittelija tuomittiin kolmen vuoden kuuden kuukauden vankeusrangaistukseen, jossa huomioitiin hänen aiemmin saamansa tuomiot. Perun kontaktit hankkinut mies tuomittiin kahden vuoden ja kolmen kuukauden vankeusrangaistukseen. Pariskunnasta miehen tuomio oli kaksi vuotta kahdeksan kuukautta ja naisen kaksi vuotta kolme kuukautta.

Toiminnan suunnittelijaa lukuun ottamatta kaikki muut henkilöt ilmaisivat tyytymättömyytensä käräjäoikeuden tuomioon, ja asiaa tullaan käsittelemään hovioikeudessa.

Huumausaineita postitse väärennetyllä ajokortilla

Helsinki-Vantaan lentotullissa takavarikoitiin kesällä 2016 postiliikenteen valvonnassa ulkomailta saapunut lähetys, joka sisälsi yli 100 grammaa amfetamiinia. Amfetamiinilähetys oli osoitettu pohjoissuomalaiseen asiamiespostiin, josta epäilty yritti noutaa lähetysten väärennetyllä henkilötodistuksella. Henkilöä ei aluksi pystytty tunnistamaan asiamiespostin valvontatallenteista, koska hän ei ollut viranomaisille ennestään tuttu. Epäillyn henkilöllisyys selvitettiin tiedustelun tuloksena.

Epäilty otettiin kiinni, ja tutkinnassa hän kertoi hankkineensa väären-

netyn suomalaisen ajokortin, samoin kuin huumausaineet, anonyymien Tor-verkon kautta. Tor-verkon kautta ostettu väärennetyt suomalaiset ajokortit oli erittäin taidokkaasti valmistettu ja epäillyn kertoman mukaan kallis. Lisäksi esitutkinnassa selvisi, että sama henkilö oli yrittänyt tilata väärennetyllä nimellä toiseenkin postitoimipaikkaan noin 100 grammaa amfetamiinilähetystä.

Rikosta tutkittiin törkeänä huumausainerikoksen ja väärennyksenä.

Espoolaisnuorille postitse yli 300 000 euron arvosta alpratsolaami-huumetta

Joulukuusta 2015 alkaen Tulli takavarikoi ulkomailta saapuneista postilähetyksistä noin 400 grammaa lähes puhdasta alpratsolaami-huumausainetta. Määrästä olisi saanut noin 80 000 käyttöannosta, joiden yhteenlaskettu arvo katukaupassa olisi ollut 280 000 euroa. Lisäksi Tulli pysäytti samaan rikoskokonaisuuteen liittyen useita muuntohuumeiden salakuljetuseriä, joiden arvo olisi ollut katukaupassa noin 25 000 euroa.

Rikoskokonaisuudessa oli epäiltyinä useita espoolaisia 20–22-vuotiaita miehiä ja 22-vuotias nainen. Jutun tutkinnan aikana useita epäiltyjä oli pidätettyinä tai vangittuina.

Jutun päätekijää, 20-vuotiaasta espoolaismiestä, epäiltiin neljästä törkeästä huumausainerikoksesta ja törkeästä ampuma-aserikoksesta. Hänen epäiltiin olleen alpratsolaamilausten toimeksiantaja. Lisäksi häntä epäiltiin kätkemisrikoksesta, neljästä huumausainerikoksesta ja kolmesta lääkeaineiden salakuljetuksesta.

Länsi-Uudenmaan poliisi teki miehen asuntoon kotietsinnän, jossa takavarikoitiin Arsenal-merkkinen so-

tilaskivääri ja Smith&Wesson-merkinen 357-revolveri sekä erilaisia huumausaineita ja huumaavia lääkkeitä.

Käräjäoikeudessa pääepäilty tuomittiin neljän vuoden ehdottomaan vankeusrangaistukseen ja hänen rikoskumppaninsa kolmen vuoden ja neljän kuukauden ehdottomaan vankeusrangaistukseen. Muut epäillyt tuomittiin ehdollisiin vankeusrangaistuksiin.

Alpratsolaami on bentsodiatsepiineihin kuuluva lääkeaine. Alpratsolaamia myydään normaaleina tabletteina sekä depottabletteina. Suomessa alpratsolaamia myydään tuotenimillä Xanor, Alprox, Alprazolam, jotka ovat kaikki kolmiolääkkeitä. Alpratsolaamia voidaan käyttää masennuksen, vaikean ahdistuksen ja paniikkihäiriön hoitoon.

Lähde:Wikipedia

Lentotullissa takavarikoidut Alpratsolaamit.

Huumausaineisiin luokitellut lääkkeet

Huumelääkerikokset kuuluvat huumausainerikoksiin, joten niitä ei tilastoida erikseen.

Huumelääkkeitä takavarikoitiin vuonna 2016 yhteensä 82 115 tablettia, mikä oli peräti 122 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna ja selvästi enemmän kuin vuosina 2012–2015 keskimäärin. Vaikka buprenorfiinia sisältävien huumelääkkeiden (kauppanimenä useimmiten Subutex) määrä nousi yli 10 prosenttia edellisestä vuodesta, buprenorfiinin osuus kaikista takavarikoituista huumelääkkeistä oli vain neljäsosa aiemman 50 prosentin sijaan.

Bentsodiatsepiinit olivat Subutexin ohella suosituimpia päihdekäyttöön tuotuja huumelääkkeitä. Bentsodiatsepiineja määrätään paljon myös laillisesti, joten monella henkilöllä voi olla huumelääkkeilleen, tai ainakin osalle niistä, lääkemääräys. Bentsodiatsepiinivalmisteista eniten maahan tuotiin luvatta alpratsolaameja (12 %),

diatsepaameja (10 %), klonatsepaameja (5 %), midatsolaameja (4 %) ja loratsepaameja (3 %).

Fentanyylin osuus takavarikoituista huumelääkkeistä oli lähes 10 prosenttia. Fentanyylistä on tullut maailmanlaajuinen ongelma päihdekäyttöön liittyvien kuolemantapausten vuoksi. Fentanyyli on 50 kertaa heroiniin vahvempi täysynteettinen opiaatti ja se on lääkärin seurannassa tehokas kipulääke, mutta valvomattomassa käytössä erittäin vaarallinen.

Fentanyyliä määrätään laillisesti esimerkiksi leikkausten jälkeiseen hoitoon sekä syöpäsairaille, jolloin lääkkeen vaikutusaika noin 72 tuntia. Väärinkäyttäjät taas saattavat niellä tai imeskellä laastareita, jolloin yliannostuksen riski on erittäin suuri.

Unilääkkeeksi tarkoitettua tsolpideemia (osuus 5 %) tuotiin myös eri kauppanimillä vuonna 2016.

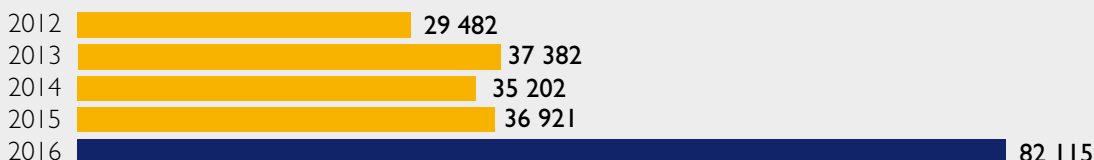
Lisäksi USA:ssa suosittu päihdekäyttölääke oksikodoni on yleistynyt

Suomessa (osuus 3 %). Oksikodoni on opioideihin kuuluva erittäin vahva kipulääke, jota määrätään usein leikkausten jälkeisiin voimakkaisiin kipuihin. Oksikodoni on puolitoista kertaa tehokkaampaa kuin morfiini.

Huumelääkkeitä takavarikoidaan eniten – lähes 90 prosenttia – postiliikenteestä. Alusliikenteen osuus (myös auto laivassa) jää kuuteen prosenttiin ja lentoliikenne alle viiteen. Ajoneuvoliikenteestä takavarikoidaan vain noin kaksi prosenttia kaikista huumelääkkeistä.

Subutexin edelleen jatkuva suosio nosti Ranskan jälleen yleisemmäksi lähtö- ja lähetysmaaksi. Seuraavana tulivat Alankomaat, Espanja, Saksa, Ruotsi ja Iso-Britannia. Romanian osuus lähetysmaana oli myös noussut. Yksittäisiä tai muutaman tapauksen maita oli paljon. Suurin osa postiliikenteen tarkastuksista tehtiin läpivalaisun perusteella.

Takavarikoidut huumelääkkeet 2012–2016

Takavarikoituja Rivotril-lääkkeitä.

Lääkkeet

Vuonna 2016 Tullin kirjaamien kaikkien lääkerikosten määrä nousi kuusi prosenttia edellisestä vuodesta. Suurin osa tapauksista käsiteltiin edellisvuoden tapaan lääkerikkomuksina. Lääkerikkomustapaukset johtavat yleensä pelkästään menettämisraamukseen.

Lääkerikkomusten määrä nousi jonkin verran edellisvuoden luvuista, mutta suuri muutos oli se, että peruslääkerikosten osuus kaikista lääkerikoksista nousi selkeästi. Kappalemäärillä mitattuna nousu oli molemmissa tekemuodoissa suunnilleen samalla tasolla, mutta peruslääkerikosten määrän prosentuaalinen nousu lääkerikkomuksiin verrattuna oli nelinkertainen.

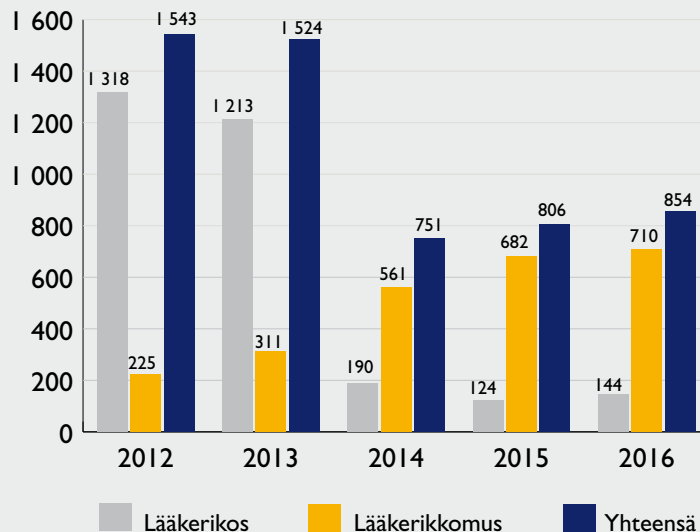
Tulli takavarikoi lääkkeitä tableteina jonkin verran (noin 45 000 tablettia) edellistä vuotta vähemmän. Sitä vastoin nestemäisten ja kilotavarana hankittavien lääkkeiden takavarikkomäärät nousivat merkittävästi. Nestemäisiä lääkkeitä takavarikoitiin tänä vuonna noin 60 litraa enemmän viime vuoteen verrattuna ja kilotavarassa nousua oli noin 17 kiloa.

On kuitenkin otettava huomioon, että muutama yksittäinen suuri kerta-takavarikko saattaa vaikuttaa paljonkin kokonaistulokseen, joten yhden vuoden suurikaan muutos ei vielä kerro yleisen suuntauksen muutoksesta.

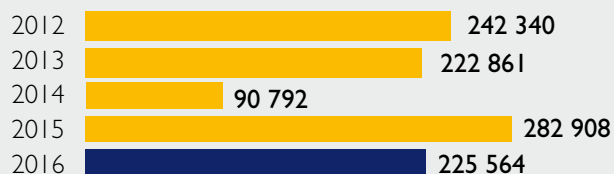
Lääkkeiden verkkokauppa seuraa kuluttajien yleisten ostotottumusten kehitystä. Verkkokauppaostosten tekeminen on arkipäiväistynyt ja tämä näkyy myös lääkkeitä ostosten lisääntymisenä. Suurin osa Tullin haltuun ottamista tai takavarikoiduista lääkeläheyksistä oli internetin kautta tilattuja.

Monet lääkkeitä myyvät ulkomaiset nettisivustot on tehty varsin ammattimaisesti ja ne pyrkivät antamaan ostajalle luotettavan vaikutelman. Näitä sivustoja ei kuitenkaan pidä sekoittaa laillisiin ja valvottuihin verkkokauppa-apteekkeihin. Ulkomaisten verkkokauppojen kautta tilatut lääkkeet eivät aina toimi odotetusti. Vaikuttavan aineen pitoisuus lääkkeessä voi olla väärä tai lääke ei sisällä lainkaan ilmoitettua vaikuttavaa ainetta. Tilattu lääke voi

Lääkerikokset 2012–2016

Takavarikoidut lääkkeet (tbl) 2012–2016

myös sisältää jotain muuta, mahdollisesti ihmiselle hengenvaarallista ainetta.

Erektiohäiriö- eli niin kutsutut potenssilääkkeet, kuten sildenafili, tadalafil ja vardenafili, olivat edelleen eniten tilattuja valmisteita. Myös melatoniini, erilaiset kipulääkkeet ja hiusten lähtöä estävät valmisteet olivat usein tilattujen tuotteiden listalla. Näiden lisäksi nykyään tilataan myös monia sairauksien hoitoon tarkoitettuja lääkkeitä, kuten syöpä-, verenpaine-, allergia- ja mielialalääkkeitä. Näiden reseptivalmisteiden valvottoman käyttö voi olla haitallista tai jopa terveydelle vaarallista.

Tuotteiden edullisuus ja helppo saatavuus kuitenkin houkuttavat edelleen ihmisiä verkko-ostoksille huolimatta suurista riskeistä.

Nykyään tilataan myös monia sairauksien hoitoon tarkoitettuja lääkkeitä, kuten syöpä-, verenpaine-, allergia- ja mielialalääkkeitä. Näiden reseptivalmisteiden valvottoman käyttö voi olla haitallista tai jopa terveydelle vaarallista.

Dopingaineet

Dopingrikoksia kirjattiin Tullissa vuonna 2016 yhteensä 244, mikä oli lähes 100 rikosta vähemmän kuin edellisellä vuonna. Törkeät dopingrikokset lisääntyivät vain muutamalla, ja lievien dopingrikosten määrä oli täsmälleen sama kuin vuonna 2015. Oleellinen muutos tapahtui niin kutsutuissa ”perusdopingrikoksissa”, joiden määrä väheni lähes 70 prosentilla.

Kolmen tasaisemman vuoden jälkeen rikosten määrän huomattava lasku johtunee pitkälti suurista yksittäisistä takavarikoista, joissa takavarikoitiin useampia eriä dopingjauheita. Dopingjauheiden salakuljetus oli yksi vuoden uusista trendeistä. Törkeissä dopingrikoksissa oli vuonna 2016 epäiltyinä ainoastaan Suomen kansalaisia.

Takavarikoitujen dopingaineiden määrä väheni niin ikään huomattavasti edellisestä vuodesta: dopingaineita takavarikoitiin vuonna 2016 yhteensä 82 254 tablettia/ampullia eli vähennystä oli 74 prosenttia. Yhteensä nesteitä takavarikoitiin 6 035 millilitraa eli kuutisen litraa, jauheita 2 135 grammaa sekä lisäksi kuiva-ainepullijauheita 6 727 mg (mm. kasvuhormonia). Jauhemaista testosteronia takavarikoitiin yhteensä 1 702,5 grammaa. Yhdessä tapauksessa jauhetta oli yli 400 grammaa. Jauheesta valmistetaan kerta-annoksia lähinnä

injektoitavaksi ja joskus myös tablettikoneella tableteiksi.

Vuonna 2015 anaboliset steroidit olivat suosituimpia aineita, mutta vuonna 2016 testosteronin osuus oli 52 prosenttia ja anabolisten steroidien 37 prosenttia takavarikoituista dopingaineista. Anabolisista steroideista suosituimpia olivat metandienoni, stanotsololi ja trenboloni. Kasvuhormoneja takavarikoituista aineista oli kolme prosenttia ja muita dopingaineiksi luettavia valmisteita kahdeksan prosenttia.

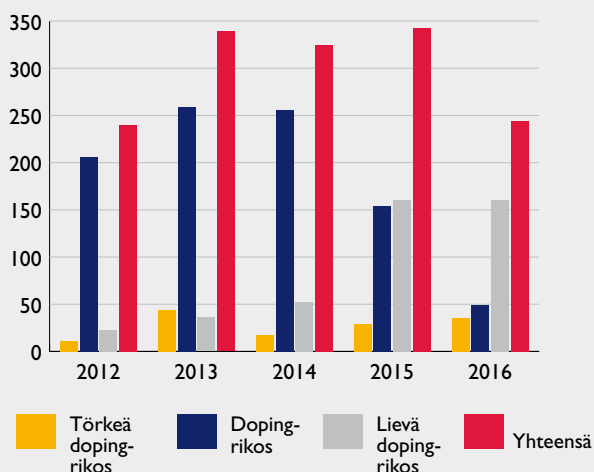
Suurin osa dopingaineista salakuljetetaan edelleen postiliikenteessä, jonka osuus liikennemuodoissa oli 82 prosenttia. Lentoliikenteen osuus on vajaa 10 prosenttia ja laivaliikenteen viitisen prosenttia. Loput kolme prosenttia sisältävät muut liikennemuodot sekä kotietsinnöissä löydetyt dopingaineet.

Suosituin dopingaineiden lähetysmaa oli Puola, ja seuraavina tulivat Yhdysvallat (15 %), Thaimaa (7 %) Saksa (7 %) ja Portugali (5 %). Maita, joista tuli 1–4 tapausta vuoden aikana, oli useita (yhteis-osuus 26 %).

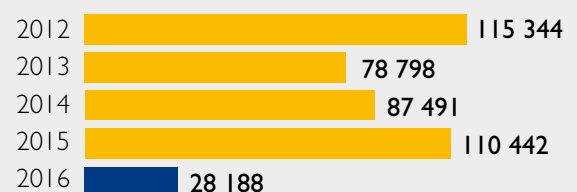
Kiinnostavaa on seurata tilanteen kehitystä muun muassa Kiinan suhteen. Kiinasta saapuneiden dopingaineiden takavarikotapauksia ei ollut vuoden aikana kuin muutama, mutta Kiina on tullut esiin esimerkiksi muiden lääkkeiden valmistus- ja lähtömaana.

Dopingrikokset 2012–2016

Takavarikoitut dopingaineet (tbl/amp) 2012–2016

Dopingaineiden laajamittainen salakuljetus Suomeen

Tulli takavarikoi lokakuussa 2015 Viirasta Suomeen laivalla saapuneesta rekasta dopingaineita sisältävän rahtilähetysten, jossa oli yhteensä 260 kappaletta dopingaineita sisältäviä ampulleja (yht. noin 900 ml) sekä 600 kappaletta dopingaineita sisältäviä tabletteja. Lähetys oli osoitettu pääkaupunkiseudulla asuvalle mieshenkilölle.

Suomen ja Viron takavarikot

Suomeen maahantuotiin kesällä 2015 kaksi erää dopingaineita, jotka päätyivät levitykseen. Olutlaatikoihin kätkeytyt dopingaineet toi Suomeen salakuljetukseen palkattu kuriiri.

Syksyllä 2015 Viron tulli takavarikoi Tallinnan satamassa tältä samalta kuriirilta seitsemän olutlaatikkoa, joiden sisään oli kätkeyty yhteensä yli 12 000 tablettia, jotka sisälsivät anabolisia steroideja, sekä lisäksi lähes 1 500 ampullia, joissa oli yhteensä yli 4 000 ml nestemäisiä dopingaineita. Takavarikoidut dopingaineet olisivat riittäneet 156 käyttäjäksi ja niiden arvo katukaupassa olisi ollut yli 31 000 euroa.

Dopingaineita salakuljettanut mies toimi kaikilla salakuljetuseroilla kahden henkilön palkkaamana kuriirina. Näistä henkilöistä toinen työskenteli rikoksen tekoaikana Rikosseuraamuslaitoksen palveluksessa ja toinen oli saman laitoksen entinen työntekijä.

Päätökijöillä oli vuokrattu varasto, jossa he säilyttivät maahantuotuja do-

pingaineita. Varastoon suoritettua kotietsinnän yhteydessä takavarikoitiin yhteensä lähes 64 000 tablettia, jotka sisälsivät lääke- ja dopingaineita sekä lisäksi yli 8 500 millilitraa nestemäisiä dopingaineita.

Näiden kahden henkilön toimeksiannosta maahantuotuja dopingaineita myytiin muun muassa Tor-verkon kautta ympäri Suomea. Ostajat maksoivat aineet käteisellä. Osa dopingaineista lähetettiin postitse, jolloin maksut suoritettiin pankkitilien kautta. Koska dopingaineiden kaupat sovittiin Tor-verkossa, jossa toiminta tapahtuu nimerkkien takana, vain osa dopingaineita ostaneista henkilöistä tavoitettiin esitutkinnan aikana.

Esitutkinnassa selvitetty rikoskokonaisuus

Esitutkinnan aikana selvitettiin kuusi törkeää dopingrikosta, joista neljä oli dopingaineiden maahantuontea ja kaksi liittyi kotietsinnöissä löytyneisiin dopingaineisiin. Dopingaineita oli tilattu Latviasta, ja ne oli salakuljettu Suomeen Viron kautta laivaliikenteessä.

Esitutkinnan aikana Suomessa takavarikoitiin yhteensä lähes 9 700 ml nestemäisiä dopingaineita, yli 64 000 tablettia sekä 335 milligrammaa kasvuhormoneja. Takavarikoidut dopingaineet olisivat riittäneet 443 käyttäjäksi, ja niiden arvo katukaupassa olisi ollut yli 127 000 euroa.

Levitykseen epäillään päätyneen yhteensä noin 7 000 ml nestemäisiä dopingaineita ja noin 20 000 dopingainetta sisältävää tablettia. Näistä on riittänyt lähes 270 käyttäjäksi. Aineiden katukauppa-arvo on yli 50 000 euroa.

Dopingaineiden lisäksi esitutkinnan aikana takavarikoitiin noin 40 grammaa amfetamiinia ja metamfetamiinia. Lisäksi esitutkinnassa selvitettiin, että levitykseen päätyi noin 30 grammaa amfetamiinia sekä muutama ekstaasitabletti.

Tuomiot Helsingin Käo 20.5.2016

Helsingin käräjäoikeus tuomitsi molemmat päätekiäjät viidestä törkeästä dopingrikoksesta, perusmuotoisista doping- ja lääkerikoksista, huumausainerikoksista, pahoinpitelystä, törkeästä kiristyksen yrityksestä ja oikeudenkäytössä kuultavan uhkaamisesta, yhteensä kolmen vuoden ja kymmenen kuukauden ehdottomaan vankeusrangaistukseen.

Kuriirina toiminut henkilö tuomittiin kahdesta törkeästä dopingrikoksesta kolmen kuukauden ehdolliseen vankeusrangaistukseen. Yksi dopingaineita välittänyt henkilö tuomittiin kahdesta törkeästä dopingrikoksesta kuuden kuukauden ehdolliseen vankeusrangaistukseen. Lisäksi yksi henkilö tuomittiin kahdesta huumausainerikoksesta neljän kuukauden ehdolliseen vankeusrangaistukseen.

Yhteensä rikoskokonaisuudessa hankittiin lähes 21 000 millilitraa nestemäisiä dopingaineita sekä noin 96 000 tablettia, joista riittäisi yhteensä noin 870 käyttäjäksi, katukauppa-arvon ollessa 177 000 euroa.

Käyttäjäksi: Yksi käyttäjäksi on oikeuskäytännön mukaan neljän kuukauden aika, jolloin käytetään dopingaineita kahden kuukauden ajan kuurina, mitä seuraa kahden kuukauden lepojako.

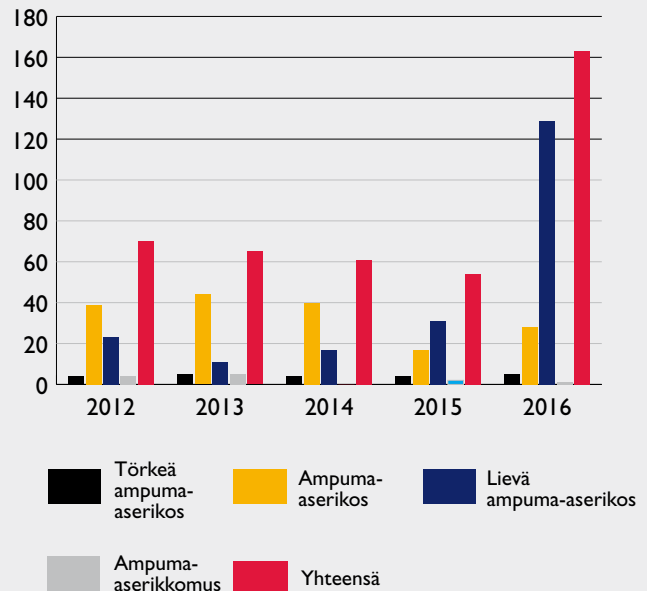
Ampuma-aserikokset ja vaaralliset esineet

Ampuma-aserikoksia todettiin vuonna 2016 yhteensä 163 tapausta, joista lieviä tapauksia oli 129 ja rikkomuksia yksi. Rikosnimikkeellä ”ampuma-aserikos” tutkittiin 28 tapausta. Törkeitä ampuma-aserikoksia oli viisi tapausta. Lievien ampuma-aserikoksien määrä on noussut aikaisemmista vuosista. Tuliaseita takavarikoitiin 31 kpl ja kaasuseita 187 kappaletta.

Takavarikoitujen kaasuseiden määrä väheni 77:llä vuodesta 2015, kun taas tuliaseita takavarikoitiin vähän enemmän kuin edellisenä vuonna. Kaasuseita kuljetetaan ja tuodaan Suomeen matkustajien mukana autoissa tai lähetetään postitse ulkomailta. Tuliaseita löydetään eniten rikosten yhteydessä tehdyissä kotietsinnöissä. Deaktivoituja aseita tilataan ulkomailta Suomeen muun muassa asekeräilijöille, mutta usein niitä ei ole deaktivoitu riittävästi.

Rikosnimikkeellä ”vaarallisia esineitä koskevien säännösten rikkominen” tutkittiin yhteensä 98 tapausta vuoden 2016 aikana. Tapauksissa matkustajilta tai postin kautta saapuneista lähetyksistä otettiin Tullin haltuun yhteensä 431 vaarallista esinettä, kuten sähkölamauttimia, pamppuja, jousipatukoita, veitsiä (kääntöveitsiä), miekkoja, heittotähtiä ja nyrkkirautoja. Vaarallisia esineitä takavarikoitiin huomattavasti enemmän kuin vuonna 2015 (144 kpl).

Ampuma-aserikokset 2012–2016

Ympäristö- ja luonnonsuojelurikokset

Vuoden 2016 aikana Tullissa paljastettiin neljä CITES-sopimuksen vastaista tapausta, joista kahta tutkittiin rikosnimikkeellä luonnonsuojelurikkomus. Yhdessä tapauksessa viidakkokukonhöyheniä oli tilattu Suomeen ja toisessa tapauksessa matkustaja toi kuivatutjavarain ruumiinosia Thaimaasta Suomeen.

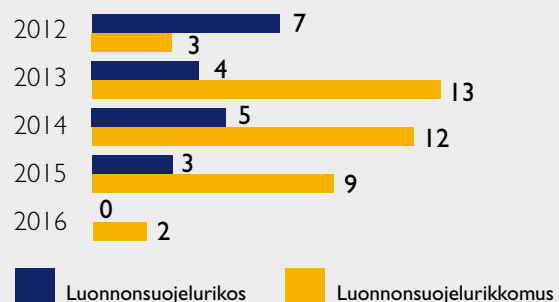
Lisäksi kahta tapausta tutkittiin rikosnimikkeellä tullirikkomus. Tullirikkomustapaukset liittyivät CITES-tuotteiksi luokiteltavien nahkavaatteiden vientiin.

Luonnonsuojelurikoksia ei vuonna 2016 todettu yhtään.

Eniten luonnonsuojelurikoksia ja luonnonsuojelurikkomuksia tulee ilmi internetkaupasta ostetuissa, postin kautta Suomeen saapuvissa tavaroissa sekä matkustajien tuomisissa.

Kaikki luonnonsuojelurikokset ja -rikkomukset eivät välttämättä ole CITES-tapauksia.

Luonnonsuojelurikokset ja -rikkomukset 2012–2016

Tapaus aavikkokettu

Suomeen tuotiin keväällä 2014 kaksi aavikkokettua (*Vulpes zerda*). Aavikkokettu on pienen koiran näköinen, CITES-sopimukseen kuuluva eläinlaji, joka elää luonnonvaraisena muun muassa Sudanissa.

Aavikkoketun maahantuonti vaatii Suomen Riistakeskuksen myöntämän maahantuontiluvan. Suomen Riistakeskukselta on haettu ainoastaan yhden kerran (vuonna 2013) aavikkoketulle maahantuontilupaa. Lupaa ei tuolloin myönnetty.

Tapauksessa epäiltyä ollut nuori naishenkilö oli tuonut kaksi aavikkokettua ilman vaadittavaa maahantuontilupaa Suomeen. Kertomansa mukaan nainen oli ostanut aavikkoketut espanjalaisesta eläintarhasta, joka tuo kyseisiä eläimiä Sudanista Espanjaan. Myyjäyrityksen edustaja kuljetti ketut Slovakiaan ja luovutti ne siellä epäillylle maksua vastaan.

Aavikkokettujen tuonti Sudanista Espanjaan vaatii vientimaa Sudanin CITES-vientiluvan sekä tuontimaa Espanjan CITES-tuontiluvan. Epäillyn mukaan Madridissa sijaitseva eläintarha oli tuonut Sudanista Espanjaan 50 aavikkokettua, joilla oli Espanjan CITES-tuontilupa. Epäillyn ostamilla kahdella aavikkoketulla oli tämä CITES-numero ns. lemmikkieläinpasseissaan.

Epäillyllä oli ollut keväällä 2014 Facebookissa myynti-ilmoitus aavikkokettu-uroksesta. Ilmoituksessa mainittiin ketun sijaintipaikka. Esituskinnassa epäilty myönsi kettujen olleen ilmoituksessa mainitulla paikakunnalla. Epäilty myi tämän maahantuomansa aavikkoketun toukokuussa 2014.

Tullin rikostutkinnassa tapausta tutkittiin salakuljetuksena, koska tuojalla ei ollut eläimen tuontiin vaadittavaa lupaa. Ketun Suomessa asuvaa ostajaa syytettiin laittomaan tuontitavaraan ryhtymisestä.

Toinen maahantuotu kettu löydettiin epäillyn kotiosoitteesta. Korkeasaaren eläintarhan henkilökunnan avustuksella kettu toimitettiin Korkeasaaren eläintarhaan säilytettäväksi

takavarikoituna. Edelleen myyty kettu saatiin haltuun yhteistyössä ketun ostajan kanssa ja toimitettiin myös Korkeasaareen.

Epäilty ei pystynyt varmuudella selvittämään Suomeen tuomiensa aavikkokettujen syntymäaikoja eikä -paikkoja. Hänellä ei myöskään ollut esittää viranomaisille mitään virallista asiakirjaa, kuten kasvattajatodistusta, josta ilmenisi, missä ja milloin aavikkoketut olivat syntyneet.

Epäilty esitti viranomaisille kettujen slovakialaiset lemmikkieläinpassit. Lemmikkieläinpassi on tarkoitettu vain koirille, kissoille ja freteille. Näin

ollen aavikkoketuilla ei voinut olla laillista lemmikkieläinpassia, vaan slovakialainen eläinlääkäri oli myöntänyt passit väärin perustein. Epäillyllä ei ollut myöskään virallista kauppalaskua, jossa mainittaisiin espanjalaisen myyjän ja suomalaisen ostajan nimi.

Käräjäoikeudessa epäilty tuomittiin salakuljetuksesta sakkoihin sekä korvaamaan valtiolle rikoksella saavutettu hyöty. Rikoshyödyksi määriteltiin toisesta ketusta saatu myyntihinta noin 2 000 euroa. Ketun Suomessa ostaneen henkilön syyte laittomasta tuontitavaraan ryhtymisestä hylättiin.

Erikoisten, harvinaisten ja rajoitusten alaisten eläinten kauppa on eri asiantuntijoiden mukaan voimakkaassa kasvussa. Näiden eläinten laittomat markkinat lisäävät eläinten kärsimyksiä sekä harmaata taloutta ja rikollista kaupankäyntiä ympäri maailmaa. Tällainen eläinkauppa saattaa myös aiheuttaa ongelmia, kun vierasperäisiä lajeja levittäytyy uusille alueille.

Liikenne rikokset ja -rikkomukset

Erilaisia liikenne rikoksia todettiin vuoden 2016 aikana yhteensä 883 tapausta. Määrä vähentyi huomattavasti edellisestä vuodesta, jolloin tapauksia oli 1 513. Liikenne rikoksia, eli liikenneturvallisuuden vaarantamisia oli 359 tapausta ja liikenne rikkomuksia 524 tapausta. Liikenne rikoksia ja -rikkomuksia ovat muun muassa epäkuntoiset ajoneuvot ja kuorman sitomatta jättäminen joko kokonaan tai osittain sekä ajoneuvoyhdistelmän suurimman sallitun pituuden, leveyden, korkeuden tai kokonaismassan ylittäminen.

Paljastinlaiterikkomuksia todettiin vuonna 2016 yhteensä 302 tapausta, hieman vähemmän kuin edellisenä vuonna. Tutkanpaljastimet löydettiin pääsääntöisesti Venäjän kansalaisten ajoneuvoista.

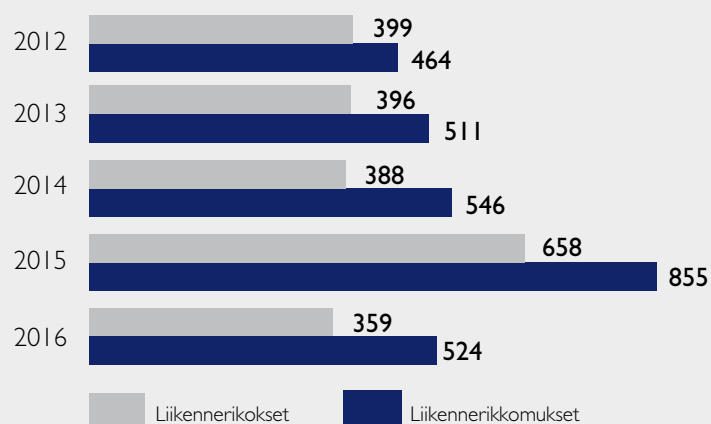
Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkomisia todettiin vuoden 2016 aikana 47 tapauksessa. Näissä kuljettaja oli jättänyt noudattamatta ajopiirturin käytöstä annettuja säännöksiä.

Vaarallisten aineiden kuljetusrikkomuksia paljastettiin vuonna 2016 yhteensä 98 tapausta. Näiden lisäksi todettiin vaarallisten aineiden kulje-

tusrikos kolmessa tapauksessa, joista yhdessä kuljettajalla ei ollut ADR-ajolupaa, kun hän kuljetti 2 500 kg:n lastin käytettyjä akkuja Norjasta Suomeen. Rikosten määrät pysyivät suunnilleen samoina vuoteen 2015 verrattuna.

Vesiliikenne rikkomuksia paljastettiin 47 tapausta vuoden 2016 aikana. Rikkomukset olivat vesikulkuneuvojen kuljettamista ilman vaadittuja varusteita tai asiakirjoja sekä kieltojen ja rajoitusten noudattamatta jättämisistä.

Liikenne rikokset ja -rikkomukset 2012–2016

Kansainväliset operaatiot

Vuonna 2016 Tulli toteutti yhteensä 21 kansallista ja kansainvälistä valvontaoperaatiota. Operaatiot kohdistuivat useisiin tullivalvonnan eri osaluoksiin, muun muassa huumausainesten, savukkeiden, aseiden ja niiden osien salakuljetuksen paljastamiseen. Lisäksi järjestettiin valmisteveroihin, tuoteväärännöksiin ja laittomiin lääkeaineisiin liittyviä operaatioita.

Savukkeiden ja muiden tupakkatuotteiden salakuljetukseen kohdistettuja kansainvälisiä valvontaoperaatioita järjestettiin vuoden 2016 aikana kaksi: GRYPHON II ja MAGNUM.

Operaatio GRYPHON II oli WCO:n (World Customs Organization, Maailman tullijärjestö) koordinoima maailmanlaajuinen valvontaoperaatio, joka kohdistui maa-, meri- ja lentoliikenteessä kuljetettaviin kaupallisiin tavaroihin. Operaatiota tukivat myös OLAF (European Anti-Fraud Office, Euroopan petostentorjuntavirasto) ja Euroopan poliisivirasto EUROPOL. Operaation tarkoituksena

oli torjua savukkeiden ja muiden tupakkatuotteiden salakuljetusta EU:n alueelle sekä varmistaa EU:sta vietävien valmisteveronalaisten tupakkatuotteiden poistuminen yhteisön alueelta. Operaatioon osallistui Suomi mukaan luettuna kaiken kaikkiaan 101 WCO:n jäsenmaata.

Operaation aikana tehtiin maailmanlaajuisesti 844 savukkeisiin kohdistuvaa takavarikkoa, joissa viranomaisten haltuun otettiin yhteensä yli 866 miljoonaa savuketta. GRYPHON II -operaation tuloksena Suomessa takavarikoitiin yhteensä 161 200 savuketta, joka on huomattavasti enemmän kuin vuonna 2013.

Vuonna 2013 järjestetyn ensimmäinen GRYPHON-operaation aikana Suomessa takavarikoitiin 76 800 savuketta.

Operaatio MAGNUM oli OLAFin organisoima savukkeiden salakuljetukseen kohdistunut alueellinen valvontaoperaatio, joka keskittyi kaupallisiin tavarakuljetuksiin maaliikenteessä.

Operaatioon osallistuivat Viro, Suomi, Latvia, Liettua ja Puola. Operaation tarkoituksena oli torjua savukkeiden ja muiden tupakkatuotteiden salakuljetusta EU:n alueelle yhteisön maaraajojen kautta. Operaation aikana Suomessa tehdyissä tarkastuksissa takavarikoitiin yhteensä 72 460 savuketta. Kaikissa osallistujamaissa takavarikoitujen savukkeiden kokonaismäärä oli noin 11 miljoonaa savuketta.

Molempien operaatioiden tavoitteena oli myös selvittää uusia salakuljetusreittejä, rikollisryhmien uusia toimintatapoja sekä laittomien savukkeiden kuljetusten alkuperämaita.

GRYPHON II- ja MAGNUM-operaatioiden aikana Suomessa takavarikoitiin yhteensä 233 660 savuketta, ja maailmanlaajuisesti molemmissa operaatioissa takavarikoitujen savukkeiden yhteismäärä oli hieman yli 877 miljoonaa savuketta.

tulli.fi

 Suomen tulli

 Tullikoirat

 YouTube

Vihjepuhelin 0800 | 4600

Nettivilje <https://vihjeet.tulli.fi/>